

#DWARS

Karina Holla
speelt Darger in
Plein Theater

pagina 11

Kunst door
Montessori
Lyceum
Oostpoort

pagina 12-13

En verder

Sekswerk in Eenhoorng gebied	4
25 jaar De Lokatie	5
Verhaal: De Zwarte Hand	9
The Minox Files	15
Gemeenteraadsverkiezingen	16-19
Achterpagina voor de jeugd	24

Column

De column van een stadsdeelbestuurder komt dit keer van Rick Vermin

Noord, West, Oost op zijn best!

Alweer mijn laatste column voor de verkiezingen, wat vliegt de tijd! Het is een waar voorrecht om als bestuurder met een bijzondere verantwoordelijkheid samen met een geweldig team, maar bovenal met de bewoners en ondernemers van Amsterdam de stad een beetje mooier en beter te maken. Een complete terugblik is onmogelijk in deze column, maar ik wil toch wat voorbeelden benoemen.

Ik denk met veel plezier terug aan de pittige discussies die ik heb mogen voeren met de ondernemers van de Eerste van Swindenstraat, maar uiteindelijk kijken we nu gezamenlijk uit naar de daadwerkelijke herinrichting die komend najaar eindelijk start. Ook de vele mooie gesprekken tussen bewoners en de activiteiten die zijn georganiseerd in het traject van de herinrichting van het Sumatraplantsoen blijven me bij. De mooiste uitspraak kwam van een inmiddels, helaas, verhuisde bewoner: ‘er is nog geen steen verlegd maar het plein is al anders’.

Waar ik bijzonder trots op ben zijn de vele plekken waar we met bewoners de buurt

groener, aangenamer en leefbaarder gemaakt hebben. Het is een aanzienlijke lijst, zelfs mijn collega Ivar Manuel valt het op. Bijgevoegde foto is van de Billitonstraat. Waar een vrij onooglijk en verloederd pleintje was, is dat nu een hele fijne groen plek met een leuke jeu de boules baan waar de buurt veel gebruik van maakt. Het zijn echt pareltjes die je steeds meer in de buurt ziet en waar er steeds meer van bij komen. Dus als je een goed idee hebt bij jou in de buurt, laat het ons weten, dan gaan we samen aan de slag!

En ondanks dit tromgeroffel is er natuurlijk nog enorm

veel werk te verzetten. Om te beginnen met de twee crisissen in onze maatschappij en systeem. De woningnood is ongekend; waardoor de diverse stad op het spel staat. Wachtlijsten voor sociale huurwoningen zijn ellenlang en koophuizen zijn alleen nog bereikbaar voor de allerrijksten. Mijn schrikbeeld is dat Amsterdam, als stad een belangrijke emancipatie motor, alleen nog maar voor een kleine elite bereikbaar is. Ook de klimaatcrisis komt razendsnel op ons af. Al het uitstel en treuzelen van het Rijk en grote bedrijven zet onze gezamenlijke toekomst op het spel. We zullen alles uit de kast moeten

trekken om duurzamer te leven. En ook hier weer trekken de kwetsbare mensen aan het kortste eind, met vaak hoge energierekeningen in slecht geïsoleerde huizen en weinig eigen handelingsperspectief. Deze mensen moeten we als eerste helpen. Ik wil graag een stad zijn waar iedereen kan wonen, met welke achtergrond en hoeveel centen je ook hebt en wat voor reden je ook hebt om hier te willen zijn, want ja wie wil nou niet in Amsterdam wonen?

Tot slot, een vroege oproep, maar ga stemmen. Het maakt me – bijna – niet uit op welke partij of wie, maar stem, het doet ertoe! Al het bovenstaande zijn geen vanzelfsprekendheden, maar politieke keuzes en iedere partij en politicus heeft zijn eigen toekomstbeeld voor de stad, dus bedenk goed wie bij jou past.

En nieuw: voor de stadsdeelcommissie mogen nu ook 16- en 17-jarigen al stemmen. Bovenal wil ik iedereen bedanken die de afgelopen periode, mee heeft gedacht en geholpen om ons stadsdeel weer een stukje mooier te maken en hopelijk tot in de volgende bestuursperiode. #

Colofon

Dwars door de buurt is een onafhankelijke lokale krant die in 2021 zeven keer zal verschijnen.

De krant wordt huis aan huis verspreid in de buurten van Oud-Oost (Oosterpark-, Transvaal- en Dapperbuurt) en Watergraafsmeer in Amsterdam-Oost.

Op meerdere openbare plekken in Oost liggen exemplaren om gratis mee te nemen. De oplage is 24.000.

Dwars 227 verschijnt vrijdag 25 maart 2022, de deadline voor uw bijdrage is donderdag 3 maart 2022.

Adresgegevens:
Wijtenbachstraat 36 hs
1093 JC Amsterdam
telefoonnummer: 06 - 428 078 05
e-mail: dwarskrant@gmail.com

Kernredactie:
Anneke Hesp, Melissa Plomp,
Frank Schoevaart en Arie van Tol (hoofdredacteur)

Coverillustratie: John Prop

Opmaak:
Frits van den Akker, Robert Nieman
en Ron de Wit

Medewerkers:
Robert van Andel, Rose Bartholomé,
Anita Boelsums, Anna ten Bruggencate,
Wim Crezee, Wendy Danser, Connie Dekker, Lucy Deutekom, Eddy Ellert,
Dick Feenstra, Carolien Gevers,
Hella de Groot, Lennie Haarsma,
Peter Hoogendijk, Jaap Kamerling,
Brigitte Knor, Judith Lammers, Méland Langeveld, Ruud Meijer, Jan Molenaar,
Justus van Oel, Hilde Pach, Daan van Pagée, Evelien Polter, Henk Pouw,
Dineke Rizzoli, Anne De Smet
en Anthony Stone

Bestuursleden Stichting Dwars door Oost: Joost Blom, Arie van Tol
en Frits Wegenwijs

Redactionele bijdragen:
Dynamo, HJS, OAR, en !WOON

Druk: Rodi Rotatiedruk

#DWARS

Redactioneel

Door: Arie van Tol

Speciale aandacht wil ik hier geven aan twee bijzondere bijdragen in deze Dwars 226. De fotopagina's zijn dit keer gevuld met foto's van leerlingen van het Montessori Lyceum Oostpoort. In de komende nummers van Dwars zullen de mid-denpagina's telkens door een andere middelbare school van foto's voorzien worden, foto's van Oost of in ieder geval foto's die een link met Oost hebben. De pagina's 16 t/m 19 zijn ingeruimd voor de gemeenteraadsverkiezingen van 16 maart. Daarom komen de lijsttrekkers van de drie huidige coalitiepartijen, Groen Links, D66 en PvdA aan het woord: Rutger Groot Wassink, Reinier van Dantzig en Marjolein Moorman. En de belangrijkste prioriteiten van de andere partijen worden ook op een rijtje gezet. Verder houden we de positie van het stadsdeel tegen het licht. In deze Dwars 226 ook veel vertrouwds: over straatnamen, gedicht en verhaal, duurzaamheid en groen. Veel leesplezier gewenst, bij deze Dwars 226 en de nummers die zullen volgen in 2022. #

Column

Door: Justus van Oel

Wie bouwt? Wibaut!

Wie bouwt? Wibaut! Een man met een visie voor de stad, zijn gelijk is in steen vereeuwigd. Wibaut gaf Amsterdam vorm, net als zijn voorganger Sarphati, van het park, en Jan Schaeffer, van de brug en van ‘In gelul kan je niet wonen’. Wibaut kreeg een straat, hij heeft hem al vanaf 1939, en een opvallende ook: zo breed heb je er in Oost volgens mij niet één andere. Wibaut geloofde overduidelijk in de toekomst en die toekomst was aan de automobiel. De Wibautostraat, een wat flauwe woordspeling – ik geef het toe –, maar zo noem ik hem al jaren. Wibaut had het op zijn manier beslist goed gezien. Het noodlot hielp hem bovendien een handje. Na de Tweede Wereldoorlog werd de ontvolkte Weesperstraat (‘Wazeper gas’ in het Mokumse Jiddisch) gesloopt en verbreed: het ideale vervolg van de Wibautstraat. De geschiedenis is wreed – maar daaraan danken wij onze stedelijke snelweg van Oost naar het Centrum en later zelfs naar Noord, via de IJtunnel. Ik mag aannemen dat nog elke dag duizenden forensen blij zijn met de Wibautstraat. Maar u voelt hem al komen: als ik de Wibautstraat zie denk ik niet allereerst aan het succesvol bevorderen van de stedelijke mobiliteit. Nee, als overtuigd fietser verlies ik me in melancholie. De Wibautstraat, zo lelijk als ik hem ook vind, is een monument voor de vergankelijkheid. Een herinnering aan wat er niet meer is. Dan laat ik de oorlog nu even zitten, ook al

woonden op nummer 142 Agaath en haar vader en moeder, communistische diehards die in de oorlogsjaren illegaal het verzetsblad ‘De Waarheid’ rondbrachten. Maar goed, oude koeien uit een treurige sloot. Don't mention the war, be happy, wees aardig voor elkaar, vier het leven – ook een prima idee. Maar met die onvermijdelijke auto's in de Wibautostraat kunnen we nog wel wat zinnigs gaan ondernemen. Er ligt namelijk tegenwoordig een ring om de stad, naar Noord gaan hoeft voor niemand nog een probleem te zijn. Naar het centrum ook al niet, er loopt een metro, je kan zelfs met de trein. De grote droom dat iedereen in zijn eigen auto overal naar toe zou kunnen, een ideaal dat ook Wibaut had - die tijd is voorbij. Onmiskienbaar verliest de auto terrein. Soms zelfs radicaal: bij de Polderweg in Oost is inmiddels een heuse autovrije nieuwbouwwijk verrezen. Op een dag zal zelfs de Wibautstraat veranderen in een rustige woningboulevard met groenstroken. Nee, niemand weet ooit hoe de toekomst er uitziet. Dat wist zelfs de grote Floor Wibaut niet. Waarmee de Wibautstraat voor mij nog steeds een van de nuttigste straten van Amsterdam is. De leerzaamste. #

Wil je me over mijn ouwe Oost zien praten, google dan ‘Salto+Justus’...

Amsterdam als regio, als stad, als binnenstad

Tekst: Arie van Tol | Fotografie: Frank Schoevaart

Verhalen zijn de belangrijkste bouwstenen van de visionaire planologie volgens Zef Hemel. In zijn net verschenen boek *Er was eens een stad* vertelt hij zijn eigen verhalen, die vooral gaan over het vak planologie en over Amsterdam. Met Zef Hemel spreek ik al wandelend door het Oosterpark over zijn boek en over de komende gemeenteraadsverkiezingen.

‘Politici, bestuurders en ambtenaren moeten niet achter hun bureau blijven zitten’

Enkele maanden geleden hield Zef Hemel een praatje bij de foto-expositie *Buurt in actie* die door het Geheugen van Oost werd georganiseerd – een artikel daarover staat in Dwars 224. Zijn verhaal verleidde me tot de vraag of hij te gast wilde zijn bij een volgende talkshow en of hij geïnterviewd wilde worden voor de Dwars. Een grif ‘ja’ was zijn antwoord. In november verscheen *Er was eens een stad* en nam hij afscheid als hoogleraar bij de UvA. Tien jaar lang bekleedde hij de zogeheten Wibaut-leerstoel voor grootstedelijke vraagstukken. In die hoedanigheid werd hem regelmatig door bestuurders gevraagd om zijn visie op de stad Amsterdam te geven. In oktober 2019 schreef hij in opdracht van de burgemeester, na talloze gesprekken met zeer diverse Amsterdammers, *Een nieuwe historische binnenstad*, visie op de binnenstad van Amsterdam 2040.

Havens Oost

Wat de kern is van visionaire planologie, vraag ik Zef. ‘Het belang van toekomstverhalen zou ik zeggen. Verhalen van burgers vooral, maar ook van ondernemers, politici en van de planologen zelf. De cijfers, de tekentafels en de maquettes worden overschat, de ervaring van burgers onderschat. Plannen zijn slechts juridische hulpmiddelen, bedoeld om zaken vast te leggen, maar een verhaal voor de toekomst van een stad is nooit af: er komen altijd weer nieuwe verhalen bij, de dialoog zal en moet gaande blijven.’ Mijn reactie is die van de geïnteresseerde leek: ‘Maar die verhalen spelen toch geen enkele rol bij grote ontwikkelingen in het verleden? Ik noem als voorbeeld de Oostelijke Eilanden. De

ongebruikte kanalen en spoorlijnen van Havens Oost domineerden nog tot in de jaren ’70. Hoe is dat getransformeerd naar het huidige woongebied?’ Het blijkt een verrassend mooi voorbeeld van visionaire planologie. Zef: ‘Het oorspronkelijke masterplan werkte niet. Het behelsde overwegend kantorenbouw, het was bedacht door vijf grote zakenbanken. Pas toen er creatieve ideeën naar boven kwamen, zoals het koesteren van pakhuizen en het voornemen om in elk deelgebied een opvallende functie – ‘ankers in het IJ’ – te realiseren, kwam er geloof in de ontwikkeling van de Oostelijke Eilanden.’

IJburg komt ter sprake. Daarvan zegt Zef dat Haveneiland een moeizame totstandkoming kende vanwege drie dominante corporaties en dat Steigereiland, hoewel het een lastig te ontwikkelen gebied was, met veel zelfbouw en woonboten een beter proces kende.

Grondprijs

Natuurlijk komt de woonproblematiek aan de orde, het is bij ons tweede rondje Oosterpark. ‘Dat beleggers aan banden gelegd gaan worden met een woonplicht is natuurlijk een goeie zaak. Maar er moet meer gebeuren. De gemeente kan projecten specifiek bestemmen voor studentenwoningen, dat zou bijvoorbeeld kunnen op het (voormalige) Marineterrein. Maar ook zelfbouw zou veel meer gestimuleerd kunnen worden. En ik denk dat de gemeente de gronduitgifte niet louter als een inkomstenbron moet zien, maar ook als een instrument om de stad rechtvaardiger te maken. Een lagere grondprijs als een vorm van subsidie op sommige plekken. Maar een kanttekening is op

zijn plaats: een echte deskundige op dit terrein ben ik niet.’ Zef is het niet eens met de critici die verwachten dat de Sluisbuurt een nieuwe Bijlmer zal worden. ‘De verkaveling oogt fraai en de woontorens van meer dan 100 meter hoog zijn een goed antwoord op de woonbehoefte van veelal jonge mensen in een stad die gewild is en waar de ruimte schaars is. Een compacte stad aan het IJ, daar pleit ik al veel langer voor. Dat betekent dus wel dat in de Sluisbuurt alle mogelijke voorzieningen er in zo ruim mogelijke mate moeten komen, en niet als sluitpost.’

Toerisme

De tekst met de titel *Een nieuwe historische binnenstad* was het slotstuk van een proces dat Zef uitgebreid beschrijft in zijn boek. De opdracht van burgemeester Femke Halsema was te onderzoeken hoe de overlast van het toerisme in de binnenstad te lijf te gaan. Een deel van het antwoord op dat probleem zou zijn de toeristenstroom gedeeltelijk te verleggen richting de Zuidas. Zef licht toe: ‘De toeristenstroom gaat nu van Damrak naar Museumplein. Van Museumplein naar de Zuidas zou een nieuwe toeristenroute kunnen ontstaan. Het verhaal van de Gouden Eeuw wisselt de stad in voor een ander verhaal. De binnenstad zou daarmee enigszins ontlast worden en de ontmoetingsfunctie voor de inwoners terug kunnen krijgen indien de Knowledge Mile wordt doorgetrokken naar het Marineterrein.’

De reacties op deze visie zijn niet onverdeeld positief. De aarzelingen bij door hem gelanceerde ideeën zijn Zef bekend. Zo werd en wordt het metro-poolverhaal van hem – de stad Amster-

dam zou idealiter moeten uitgroeien tot een stad van 2 miljoen mensen; de regio zou veel meer integraal deel moeten uitmaken van de stad – door sommigen met scepsis bekeken. ‘Verhalen mogen best schuren, die zijn juist bedoeld om mensen aan het denken te zetten. En sommige ontwikkelingen komen er gewoon, of ze nu gewenst zijn of niet. En wat toerisme op de Zuidas betreft, het is een initiatief van een particulier, niet van de gemeente, maar evengoed gebeurt het: er komt een museum voor hedendaagse kunst in de oude rechtbank.’ Toeristen naar de Zuidas is overigens niet het enige punt dat Zef maakt als het gaat om een nieuwe historische binnenstad. ‘Het is belangrijk de vervreemding als het probleem te zien, de pretparkfunctie zet de verbindende functie enorm onder druk. Het pretpark, de wetteloze jungle, welk verhaal ook: minder nadruk op economie, meer aandacht voor groot onderhoud. Meer rust in de openbare ruimte, goed beheer van water en bodem en meer publieke functies zijn evenzeer wenselijk.’

Participatie

‘Nee, inspraak is geen participatie. Zeker niet als het ergens aan het eind van het proces plaatsvindt. Door het zo te organiseren verschijnt telkens hetzelfde type burger achter de insprek-microfoon, of hij is altijd ergens tegen of hij is tegen, omdat zijn belang wordt geschaad, not in my backyard. Ik vind dat de gemeente niet in staat is werkelijk naar burgers te luisteren; het bestuur heeft zich verschanst in de Stopera. Burgers willen serieus worden genomen. Het wantrouwen is groter dan ooit. Er zijn wel goeie initiatieven, ja, in de K-buurt (Bijlmer) bijvoorbeeld. Daar heeft men de rollen gewoon omgedraaid.’ We hebben drie rondes gelopen en komen uit bij waar we begonnen: bij de verhalen van de burgers. ‘Politici, bestuurders en ambtenaren moeten niet achter hun bureau blijven zitten en zich tevreden stellen met wat hen zoal bereikt. Nee, ze moeten de buurten in, de deuren langs, luisteren naar de verhalen van gewone mensen.’ #

Zef Hemel is op donderdag 24 februari te gast in de talkshow; zijn boek *Er was eens een stad* is te koop in de betere boekhandel; op zefhemel.nl is meer van en over hem te lezen

Dwars door Oost in de Jungle

TALKSHOW

Donderdag 24 februari
20.00 uur | toegang gratis!

Uitgenodigd zijn de lijsttrekkers van de vier grootste partijen in de huidige gemeenteraad:

Rutger Groot Wassink van Groen Links
Reinier van Dantzig van D66
Claire Martens van de VVD
Marjolein Moorman van de PvdA.

Inleiders zijn:

Zef Hemel, visionair planoloog
Melissa Koutouzis, Woonprotest

Jungle Amsterdam
Tweede van Swindenstraat 26
1093 VS Amsterdam

Sekswerk als buurtwerk?

Tekst: Jan Molenaar | Fotografie: Eddy Ellert

Een sekswerker is iemand die tegen betaling seksuele handelingen verricht. Al een tijd is er in de maatschappij een ontwikkeling die stigmatisering van deze werkenden wil tegen gaan. De gemeente Amsterdam loopt hierbij voorop en wil een hoogwaardig erotisch centrum in de stad realiseren.

Frank Peters woont in het Eenhoorngebied en las toevallig in een buurtkrant dat dit centrum mogelijk in zijn buurt komt. Hij is, samen met leden van de bewonerscommissie van ‘De Eenhoorn’, het net opgeleverde woonblok van Ymere, de initiatiefnemer van de petitie als verzet tegen de komst van een erotisch centrum in de woonwijk. Frank laat me het gebied zien waar het centrum zou moeten komen in het Eenhoorngebied en we praten over deze plannen en het verzet uit de buurt.

Acht locaties

De gemeente wil de overlast op de Wallen tegengaan en het aantal ramen flink verminderen. Verder is het voor de gemeente belangrijk de positie van sekswerkers te versterken. Er vond een marktverkenning plaats. Het is de bedoeling dat niet de gemeente, maar een marktpartij het centrum gaat exploiteren. Er zijn acht mogelijke locaties geselecteerd, waaronder het Eenhoorngebied. De goede bereikbaarheid van het Eenhoorngebied, met de nabijheid van het Amstelstation en metrostations, werkt in dit geval in het nadeel van de tegenstanders. De Zuidas is een andere mogelijke locatie, verder zijn Zuidoost en Haven-Stad (Noord-West) in beeld. Dit laatste gebied is nog in ontwikkeling en kent nog geen bewoners.

De burgemeester lijkt erg optimistisch en idealistisch wat betreft het te bouwen erotisch centrum. In de plannen wordt gesproken over een hoogwaardig centrum waar seksualiteit, erotiek, inclusiviteit en diversiteit worden gevierd. Er zou dan een gecontroleerde omgeving zijn zonder criminaliteit en overlast. In de commissievergadering Algemene Zaken van 13 januari trekt de burgemeester een vergelijking met de film *Moulin Rouge*.

‘Een petitie is inmiddels door ruim 800 mensen getekend’

Ontbrekende communicatie
De ideeën zijn met het commerciële circuit besproken; buurtbewoners of maatschappelijke partijen zijn nog niet aan de beurt geweest. Ook communicatie naar bewoners en organisaties ontbreekt. Nadat Frank lucht kreeg van het idee sprak hij in bij de bestuurscommissie in Oost. Ook zij waren niet op de hoogte, de bestuurders van Oost waren dit wel. Hij informeerde verschillende partijen zoals de bewonerscommissie van het nieuwe complex van Ymere, De Vergulden Eenhoorn en Ymere. Een petitie namens de buurt is inmiddels door ruim 800 mensen getekend.

Bewoners is een autoluwe, rustige

buurt met veel sociale cohesie in het vooruitzicht gesteld. Ze worden nu dus overvallen met dit plan. Verder heeft Frank als bezwaren aangevoerd dat het een kinderrijke wijk betreft, dat er scholen in de buurt zijn en dat er ook kwetsbare groepen wonen zoals cliënten van Philadelphia. Er is sprake van een autoluwe wijk, dus er moet een oplossing bedacht worden voor bezoekers die het gebied met de auto willen bezoeken.

In de maatschappij

Voor de zomer beslist het college welke twee à drie gebieden aan de gemeenteraad voorgelegd worden. Na vaststelling van de eerste keus, volgt participatie van betrokkenen in het gebied. Het pleit voor de gemeente dat er actief gestreefd wordt naar een plek voor sekswerkers letterlijk en figuurlijk in de maatschappij. Het centrum zou onder-

deel moeten worden van de stad, zowel ruimtelijk als gevoelsmatig. Wat dat betreft is een plek in een woonwijk dan wel logisch, maar vormt dat meteen ook weer een knelpunt.

Het lijkt mij dat een dergelijk centrum beter kan komen in een wijk die nog gebouwd moet worden zoals Haven Stad, zodat iedere mogelijke nieuwe bewoner weet van de nabijheid van een dergelijk centrum en de wijk hier verder op ingericht kan worden. Of een erotisch centrum op de huidige plek in de binnenstad, of de bestaande situatie op de Wallen verbeteren, zoals Frank ook oppert. In ieder geval zou de overheid zich met een ‘overval’ op het Eenhoorngebied niet van een beste kant laten zien. #

Info: <https://sites.google.com/view/nee-ec-eenhoorngebied>

Dit is de plek in het Eenhoorngebied, waar het erotisch centrum zou komen te staan, tegenover de nieuwbouw van Ymere

Gratis buiten boksen

Tekst en fotografie: Dick Feenstra

Ondertussen staan er op 35 plekken in onze stad bokszakken, voor gebruikers ‘boxing bags’, gevuld met katoen. De Boogie-land Foundation heeft ze geplaatst. Op bokszakken kan je agressie en frustraties kwijt. Helemaal in de lockdowns waarmee we moeten leven.

De Boogie-land Foundation wil mensen stimuleren om in beweging te komen en zonder kosten kan iedereen er gebruik van maken. Hun motto is: gratis boksen voor iedereen. Op hun website kun je audiotrainingen vinden. Ze zien graag meer aandacht voor het belang van bewegen en het tegengaan van mentale klachten, juist door beweging. Ze willen laten zien dat sport in de openbare ruimte mogelijk is. De Boogie-land Foundation is een stichting zonder profijt en dankzij fondsen van o.a. de gemeente en de Johan Cruyff Foundation konden de bokszakken er komen. Maartje Piersma van de Boogie-land Foundation: ‘Wij zijn dankbaar dat wij als stichting in samenwerking met grote partijen deze faciliteit aan kunnen bieden aan alle Amsterdammers, ongeacht leeftijd, geslacht, achtergrond of grootte van de portemonnee.’

Autobanden

Tegenover de klimmuur op sportpark

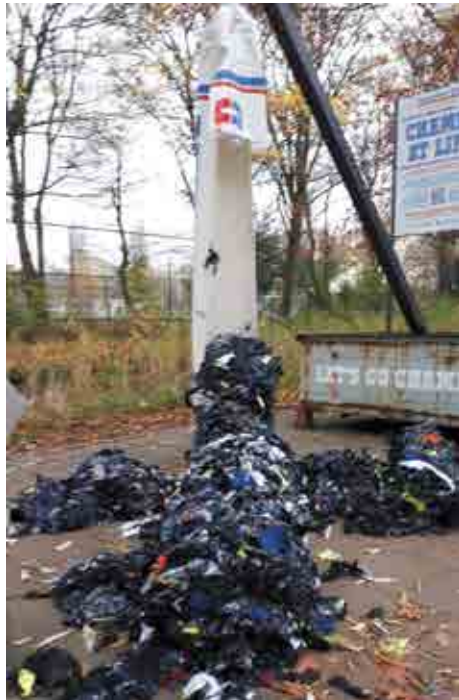
Middenmeer is de bokszak tot twee keer toe met een mes opengesneden. Daarom hangt er nu geen zak, maar gestapelde autobanden waar je tegenaan kan meppen of schoppen. ‘Je moet oppassen, dat je duim niet tussen die banden komt en banden geven minder mee dan katoen,’ is het commentaar van een vader die er traint als zijn kinderen bij Fortius aan het voetballen zijn. ‘Je vraagt je af wie die twee zakken heeft kapotgesneden en waarom. Foute agressie is het voor mij wel.’

‘Boksen voor iedereen, ongeacht de grootte van de portemonnee’

Maartje Piersma besteedt bij voorkeur geen aandacht aan het vandalisme: ‘Wij focussen liever op het vele gebruik, de ongelofelijke goeie samenwerking met Stadsdeel Oost en de vrolijke berichten van buurtbewoners. De bokszakken hangen al bijna 1,5 jaar en af en toe is

er eentje kapot of expres kapot gemaakt, dat valt in het niet vergeleken bij degene die met veel plezier worden gebruikt.’ #

www.boogie-land.nl

Werken bij De Lokatie: ‘gewoon verslavend’

Tekst: Jaap Kamerling | Fotografie: Jaap Kamerling / Eddy Ellert

Iedereen in Oost kent Kringloopwinkel De Lokatie in de Eerste Oosterparkstraat 236. Een belletje of mailtje en je maakt een afspraak om gratis de oude spullen die je kwijt wil, af te laten halen. Die worden dan door de medewerkers van het recyclingbedrijf gesorteerd voor hergebruik en zo nodig gerepareerd en weer verkocht tegen schappelijke, lage prijzen. De kringloopwinkel in Oost is enorm populair.

Menno Hoekstra en Francis Amende in de winkel van De Lokatie aan de Distelweg

Even afgezien van de lockdowns, komen er per dag zo'n 500 klanten op de winkel af. Sommige zijn niet weg te slaan en komen dezelfde dag nog wel twee keer terug.

De Lokatie is niet alleen een paradijs voor buurtbewoners die op koopjes uit zijn; zij biedt bovendien werkplekken in een beschermde omgeving aan mensen met enige afstand tot de arbeidsmarkt. Dat werk bestaat uit laden, lossen, sorteren, repareren, beprijsen, etaleren en verkopen. Een 'hybride' organisatie dus: tegelijk winkel, opleidingsplaats, werkplek, stageplek, punt voor ontmoeting en opvang en recycling.

Jubileum

De Lokatie vierde afgelopen jaar zijn 25-jarig jubileum. De Lokatie is ontstaan bij de GGZ in Amsterdam, vanuit de behoefte werk te vinden voor mensen met een psychiatrische achtergrond. Het begin van de Lokatie ligt in de kelder van het voormalige Riagg-gebouw aan de Fizeastraat, waar nu hotel V is gevestigd. Daarna verhuisde de organisatie naar de vroegere tramremise aan de Oranje Vrijstaatkade.

Menno Hoekstra is directeur van De Lokatie. Hij is van huis uit sociotherapeut en leidt het bedrijf al 25 jaar met groot enthousiasme. Menno: 'Het werken hier is gewoon verslavend, niet alleen voor mij maar voor vrijwel alle medewerkers. Wij zijn namelijk niet commercieel gericht. We draaien helemaal quitte en de eventuele winst gaat terug naar het bedrijf voor nieuwe werkplekken. De mensen hier werken in een veilige, beschermde omgeving.

Je werkt hier puur voor je plezier.' Medewerkster Francis Amende, die we in de winkel tegenkomen, beaamt dit volmondig.

Ruimteprobleem

Helaas moest het bedrijf ook weer weg uit het Polderweggebied. Menno: 'Heel jammer, want hier was meer ruimte beschikbaar dan bij het Riagg en we zaten er lekker centraal. Toenmalig wethouder Prins zal er achteraf wel spijt van hebben gehad dat we niet terug konden keren in het nieuwe Oostpoort, want we zorgden voor variatie en reuring en hadden in het nieuwe winkelcentrum een zeer waardevolle aanvulling op het huidige aanbod kunnen zijn met lage prijzen, kwaliteit,

‘Er worden in 25 jaar 10.250 voetbalvelden aan bos bespaard’

avontuur en duurzaamheid. Een tijdje zat de Lokatie nog, veel te klein, in de Camperstraat en toen kwam de grote sprong naar Noord. We hebben nu twee sorteercentra op de Asterweg en de Papaverweg en drie winkels: aan de Distelweg, het Buikslootmeerplein en de Eerste Oosterparkstraat. Aan de Distelweg hebben we wel 2000 vierkante meter.' Toch wil Menno nog meer ruimte, liefst 3500. 'Het ruimteprobleem is een eeuwige strijd, want hier aan de Distelweg moeten we ook weer weg, er

komen hier woningen.' Graag zou hij op het Zeeburgereiland komen, bij het nieuwe circulaire buurtafvalpunt dat daar komt.

Belangrijke buurtfunctie

Op dit moment werken er bij De Lokatie 135 mensen: 60 betaald, 45 in het kader van dagbesteding en 30 vrijwilligers. Het bedrijf draait zonder subsidie en heeft een prima omzet. Er wordt per jaar een miljoen kilo aan oude spullen opgehaald en er wordt een miljoen kilo aan CO2 bespaard. Dat is in 25 jaar 18.700 ton aan CO2 besparing, wat vergelijkbaar is met het verwarmen van 7550 woningen of 10.250 voetbalvelden aan bos. Menno: 'Zo'n 70 procent van de omzet komt uit verkoop en andere commerciële activiteiten. Verder krijgen we vergoedingen van de gemeente voor het afval, dat we verwerken via inzameling. Ook ontvangen we geld voor de dagbesteding, die we organiseren voor onze mensen.'

'We hebben ook een belangrijke buurtfunctie', vertelt Menno. 'Op de Distelweg kunnen buurtbewoners gezellig koffie drinken en spelletjes doen op ons koffiepunt, dat door onze partner Roads, bekend van restaurant Freud, wordt georganiseerd. In Oost schenken we maar geen koffie. Niet alleen omdat we er geen ruimte voor hebben, maar ook omdat het dan te veel storm zou gaan lopen daar. De toeloop is al zo groot.

Op de Distelweg heeft Roads bij ons een computerwinkel, Login, waar je pc kan worden gerepareerd en het ACC, een centrum waar je met computers om kunt leren gaan. We zijn echt voor mensen met de kleine portemonnee. We geven op onze lage prijzen nog eens 25 procent korting aan mensen met een stadspas!'

Samenwerking

Vorig jaar was het jubileumjaar: 'Dat vierden we met veel taart, pizza's en voor ieder een lekkere warme trui,

maar ook met elke maand een, vanwege corona, online veiling. En dat was een groot succes. Er werden prachtige Chinese vazen geboden voor maar acht euro. We hebben die opbrengst nog eens verdubbeld voor het goede doel.

De opbrengst van de laatste veiling ging naar De Regenboog, waar we ook nauw mee samenwerken. Dit is een organisatie voor dak- en thuislozen in Amsterdam. We hebben ook leuke projecten op cultureel gebied. We leveren materiaal aan operagezelschappen en theatergroepen voor decors en kleding. Theatergroep De Warme Winkel deed bij ons inspiratie op voor één van z'n voorstellingen, door hier bij ons rond te lopen. Onze medewerkers en klanten kregen in ruil gratis tickets om een voorstelling te bezoeken.'

Menselijke werkomgeving

Tijdens lockdowns waren de drie winkels dicht. Menno: 'Onze medewerkers konden wel gewoon doorgaan met hun werk, zodat ze niet in een isolement terecht kwamen en hun werk- en dagritme konden volhouden. Mensen gingen de afgelopen tijd als een gek hun zolders opruimen zodat we overspoeld werden met spullen.'

Dat gaf veel extra werk om die spullen te sorteren en winkelklaar te maken. 'We hebben deze tijd ook benut om onze logistiek te verbeteren. De chauffeurs werken nu met een tablet hun routes af en kunnen zelf online afspraken inplannen. En de klanten wisten onze winkels, zodra die weer even open waren, gelukkig onmiddellijk weer te vinden. Er werden omzetrecords gebroken. We leveren goedkope, maar ook goede producten, want we voldoen aan de eisen van het keurmerk, '100 procent Kringloop', voor onze branche. We scoren landelijk als een van de beste winkels. Recycling heeft de toekomst en ons bedrijf biedt fijne werkplekken voor mensen, die het meest baat hebben bij een vertrouwde en menselijke werkomgeving.'

Onze buurtgenoot uit Oost, Gerrit Jolink, neemt binnenkort afscheid als voorzitter van het bestuur van de Lokatie. Menno dankt hem voor zijn enthousiasme en de prima samenwerking in de afgelopen jaren. #

De Lokatie aan de Eerste Oosterparkstraat

Het 'Regthuys'

Tekst: Méland Langeveld | Fotografie: Jacob Olie (1834-1905) Stadsarchief Amsterdam

In de reeks *Verborgen verleden* over gebouwen en objecten in Oost en hun roemrijke verleden ditmaal het Rechthuis op de hoek van de Middenweg en de Ringdijk. De foto is uit 1894, met rechts het Rechthuis, links het Tolhuis (met ophaalbrug) en in het midden de Oostergasfabriek.

De voorloper van het 'Regthuys' is 'Herberg het Regthuys', gebouwd in 1629 nabij de Oetewalerbrug. Deze ophaalbrug markeert destijds de grens tussen de gemeenten Nieuwer-Amstel en Watergraafsmeer. Na annexatie van Nieuwer-Amstel in 1896 ligt de brug dan op de grens met Amsterdam en de Watergraafsmeer. Rechts van de brug staat het Tolhuis van Watergraafsmeer: daar moet je tol betalen als je met een koets of paard De Meer in wil rijden. 'Herberg het Regthuys' is een eet-, drink- en slaapgelegenheid. Reizigers die na het sluiten van de Muiderpoort aankomen, kunnen er overnachten. In de herberg wordt ook rechtgesproken.

Kerkers voor de gevangenen

In 1777 start de bouw van een nieuw 'Regthuys'. Het gebouw komt iets dichterbij de Ringdijk te liggen. Het statige pand met zijn twee zuilen en koepeltorentje is de standplaats van het plaatselijk bestuur van Watergraafsmeer. Een van hun taken is het recht handhaven en dat gaat er niet zachtzinnig aan toe. In de kelder bevinden zich de kerkers voor de gevangenen.

'Na een verblijf in de gevangenis beslisten de baljuw en de schepenen over

hun lot. En de vonnissen waren niet mals. Een enkele keer voltrok de beul zelfs doodstraffen op het schavot voor het Rechthuis. Terwijl de klok van het Rechthuis luidde en de schutterij de toeschouwers in bedwang hield, werd een misdadiger geworgd of onthoofd. Ook veroordeelden van kleinere vergripen werden op het schavot tentoongesteld of gegeseld. Een dief moest met een koord om de hals op een ladder staan en iemand die een pasgeboren baby te vondeling had gelegd, werd gedwongen met een pop in de armen te poseren. De beul spijkerde oren van roddelaars aan de schandpaal vast of sneed hun oren af. Van valspelers stak hij de ogen uit en van landlopers sneed hij de neus af.' (citaat uit: Alex Hendriksen - Watergraafsmeer.)

In de kelder bevinden zich de kerkers voor de gevangenen

Maar ook andere activiteiten vinden er plaats. Zo houdt het Hoogheemraadschap er zijn vergaderingen, wordt de

pacht van de landerijen en belastingen er geïnd. Op de eerste verdieping is zelfs een schouwburg met concerten en toneelvoorstellingen.

Dronken over straat

De zogenoemde 'Pinksterdrie' is in de tweede helft van de negentiende eeuw razend populair. Het is de avond en nacht volgend op Tweede Pinksterdag en dat is voor velen de dag om eens heerlijk uit je bol te gaan. De schrijver Justus van Maurik beschrijft in zijn verhaal 'Pinksterblommen' hoe in 1862 jonge Amsterdammers de Watergraafsmeer op stelten komen zetten. Langs de Oetewalerweg (nu Middenweg) staan allerlei kraampjes en de cafés zitten stampvol. Vooral de theetuin op Frankendael is razend populair. Daar wordt duidelijk niet alleen thee gedronken,

want veel bezoekers zijn niet in staat om voor het sluiten van de Muiderpoort terug te keren naar de stad.

Het loopt op een gegeven moment zo uit de hand dat de laatste burgemeester van de Watergraafsmeer in 1901 besluit een eind te maken aan de viering van 'Pinksterdrie'.

In 1921 lijft Amsterdam de Watergraafsmeer in. De Amsterdamsche Bank (later AMRO bank) betreft in 1934 het Rechthuis. De geldkluizen komen in de kerkers onderin het gebouw. Een aantal decennia later zit er een platenzaak en daarna een houthandel in. De laatste jaren zijn er meerdere restaurants geopend en gesloten. Ook de laatste, Jacobsz, heeft het niet gered. #

Meer 'Verborgen verleden':
www.melandlangeveld.com

Stukje Japan in Nieuwe Ooster

Tekst en fotografie: Jan Dijk

Op De Nieuwe Ooster bloeit ergens in april de Japanse kersenbloesem. Dicht daarbij staan twee bijzondere monumenten die getuigen van handel en de kennis van het water. De Japanse stad Koriyama stuurt er elk jaar een delegatie heen om een Nederlandse ingenieur te eren.

Van 1640 tot 1860 isoleerde Japan zich van de wereld. Er was één land dat nog wel handel mocht drijven, via een piepklein schiereilandje bij Nagasaki. Dat land heette De Verenigde Nederlanden; dat schiereilandje Deshima. Het was niet groter dan de Dam. Zo druppelde Westerse kennis toch het land binnen. Japan leidde er speciaal Nederlands sprekende tolken voor op, in de loop

van de eeuwen enkele duizenden. Maar de Nederlanders mochten geen Japans leren.

Reconstructie

Gemiddeld tweejaarlijks toog men over zee en in een grote optocht over land naar de shogun in Edo (Tokio), een lange reis; de enige gelegenheid dat men buiten Deshima kwam. Veel kennis werd

dan overgedragen. Deshima is gereconstrueerd en al sinds 1928 een nationaal Japans monument. De atoombom op Nagasaki verwoestte wat er nog van over was. Nu staat het helemaal nagemaakt te midden van torenhoge flats.

Nieuwe realiteit

De Westerse machten kregen er genoeg van, die wilden handel drijven met Japan. Met geweld stiet men de grenzen vanaf 1854 open en na tien jaar legde Japan zich bij de nieuwe realiteit neer. Naar het Westen dus, om meer kennis op te doen. Om te beginnen reisden vaklieden die Nederlands spraken naar ons land. In Japan dacht men trouwens lange tijd, dat in heel Europa wel Nederlands gesproken zou worden.

Meestersmid Kitaroo

In de tweede delegatie naar Nederland reisde Ookawa Kitaroo, een jonge meestersmid, mee om scheepsbouw te leren. Hij was de eerste Japanner die overleed in Europa en werd begraven op de Westerbegraafplaats. Kitaroo kreeg een mooi grafmonument: een zuil. Toen de Westerbegraafplaats sloot, werd ook zijn stoffelijk overschot begraven op De Nieuwe Ooster. De zuil verdween.

Ingenieur van Doorn

In 1870 reisde met een van de eerste schepen die teruggingen naar Japan de waterstaatkundig ingenieur Van Doorn mee. Hij deed er van alles, van hem leerden Japanners heel veel. Door hem is Tokyo Peil een begrip in Japan. In de provincie Fukushima bij de stad Koriyama ontwierp hij een ingenieus sluizenstelsel: de beroemde Asaka waterwerken. Er staat daar aan het meer een bronzen standbeeld voor hem.

Jaarlijkse delegatie

In 1969 legde Japan voor Van Doorn een mooi grafmonument aan, centraal in De Nieuwe Ooster. Je ziet de plaatselijke bergen in beeld gebracht, vandaar dat stuk graniet. Verder zie je 'het meer' en daaromheen een plaatselijke brugwand. In dat monument zijn de alsnog gecreëerde stoffelijke resten uit De Nieuwe Ooster bijgezet. Erbij een uitleg in twee talen. Uit Koriyama komt jaarlijks een delegatie naar zijn grafmonument.

Kersenbloesem

Daar vlakbij staat een later ook door Japan bekostigd monument voor de overleden meestersmid, Ookawa Kitaroo. Het is een verkleinde kopie van de zuil van de Westerbegraafplaats, een tweetalige tekstplaquette met uitleg en een smalle zuil met een vredesregel in vier talen. Omdat zijn overschot er niet aanwijsbaar bij ligt, kan het geen grafmonument heten. Ervoor een blauw bloementapijt. En wanneer ergens in april de Japanse kersenbloesem bloeit, is het een plaatje. Kersenbomen die op een ander moment bloeien zijn geen Japanse. De bloei is kort en staat symbool voor de vergankelijkheid des levens; de bloemen vallen af op hun mooist. Menig Japanner komt in die tijd kijken. #

Waarnemen met Doppler

Tekst: Robert van Andel | Beeld: Henk Pouw

Een zwangere vrouw hoort voor het eerst de hartslag van haar ‘blijde verwachting’ met de ‘Doppler’. Dit moment staat meteen gegrift in haar geheugen. Waarnemen met Doppler blijft heel bijzonder, maar blijkt ook steeds gewoner! Voor enkele tientallen euro’s zijn nu zelfs Doppler-foetale-monitoren te koop om thuis de hartslag van het ongeboren kind te laten horen.

Portretten, v.l.n.r. Doppler, Buys Ballot en Fizeau

Voor een wetenschapper van tweehonderd jaar geleden heeft Christian Doppler een grote naamsbekendheid en dat niet alleen door de ‘foetale-hart-monitor’. Steeds nieuwe toepassingen van het ‘Doppler-effect’ in medische en technische apparatuur dragen zijn naam: Doppler-vaatonderzoek ter beoordeling van doorbloeding van ledematen, Doppler-echocardiografie voor analyse van de functie en de anatomie van het hart, transcraniële-kleuren-Doppler voor beoordeling van de bloedstromen bij de hersenen. Doppler-radar is vooral gevreesd vanwege de snelheidsmeting door de politie en Doppler-robotica wordt steeds meer toegepast in zelfsturende robots voor het vermijden van botsingen. Deze naamsbekendheid contrasteert met die van de Dopplerstraat in de De Wetbuurt, Amsteldorp; dat is slechts een zestig meter lang wandelpad zonder huisnummers van de Celsiusstraat naar de Von Liebigweg.

Loeiende sirene

Christian Doppler (1803-1853) was een Oostenrijkse sterren-, natuur- en wiskundige, die carrière maakte als hoogleraar, onder meer in Praag en Wenen. Hij beschreef als eerste het inzicht dat de combinatie van een trillingsbron en een verandering in de afstand tot die bron voor de waarnemer leidt tot een frequentieverandering in de trilling. Dit is nu alom bekend als het Doppler-effect, dat dagelijks in de stad te horen is als noodhulpdiensten met loeiende sirene passeren en de toonhoogte op dat moment zakt. Het Doppler-effect / de frequentieverandering is het signaal dat de verloskundige met haar ‘Doppler-foetale-monitor’ de zwangere laat horen als een suggestief pulserend geluid. Alle

Het ritmisch samentrekken van het foetale hartspiertje-in-aanleg beïnvloedt de echo van de ultrasone - voor de mens niet hoorbare - gerichte geluidstrilling die het apparaatje afgeeft en ook weer opvangt. De frequentieverandering bij ontvangst van de echo wordt hoorbaar gemaakt met een geluidssignaal.

aanwezigen vergeten de techniek en horen - met dank aan Doppler - ontroerd het kloppen van het hart van het nieuwe leven.

Rood licht, blauw licht

In Dopplers tijd werd het onderzoek in de sterrenkunde mede bepaald doordat de astronomen, die eeuwenlang sterren met het blote oog hadden geïdentificeerd, ze konden gaan bestuderen met steeds betere telescopen. Opeens bleken die sterren dubbelsterren of zelfs nog meervoudiger stersystemen te zijn die tollen rond een gemeenschappelijk zwaartepunt. Doppler was opmerkelijk en raakte gefascineerd door het kleurverschil binnen zo’n dubbelsterpaar. De gangbare gedachte was destijds dat alle sterren en ook de zon wit licht uitstralen. Wat zat achter het waargenomen

Dopplers hypothese

Bij om het gemeenschappelijke zwaartepunt tollende dubbelsterren wordt de afstand van de waarnemer tot de rode ster groter omdat de golffrequentie lager wordt en de golflengte toeneemt, terwijl de afstand tot de blauwe ster korter wordt omdat de golffrequentie hoger wordt en de golflengte korter.

Golftheorie

Deze hypothese testen lag buiten Dopplers mogelijkheden. Wel presenteerde hij een duidelijke wiskundige formule voor het fenomeen. Ook gaf hij een aansprekend voorbeeld hoe hij tot zijn hypothese gekomen was. Immers iedereen weet: ‘een schip dat tegen golfslag in vaart ontmoet de golven in een hogere frequentie dan een schip dat met gelijke snelheid met deze golven meevaart’. N.B. In Doppler’s tijd neigden wetenschappers naar de golftheorie van Christiaan Huygens in het van Huygens en Isaac Newton stammende golf / deeltjes dilemma voor de ware aard van licht; nu is het tweeledige karakter onomstreden.

N.B. Huygens en Newton zijn beiden vernoemd in Middenmeer en werden in deze rubriek al herhaaldelijk genoemd.

Geleerden en straatnamen

in de Watergraafsmeer - deel 25

kleurverschil? Dopplers inzicht dat een verandering in de afstand tot een trillingsbron een frequentieverandering geeft, bracht hem tot zijn hypothese over het kleurverschil. Het om elkaar tollen doet de ene ster van de waarnemer af en de ander naar de waarnemer toe bewegen. De eerste ster zou daarvoor als roder en de ander als blauwer worden waargenomen. Zijn beroemde publicatie met deze hypothese had als Duitse titel: ‘Über das farbige Licht der Doppelsterne und einige anderer Gestirne des Himmels’.

Uitdijning heelal

Het Dopplerstraatje loopt parallel aan de Fizeaustraat. De grote Franse natuurkundige Hippolyte Fizeau (1819-1896) wordt met die vernoeming geëerd. Fizeau verrichtte allerlei baanbrekende metingen aan licht en was de eerste die de lichtsnelheid experimenteel wist te bepalen. Fizeau toonde aan dat Dopplers inzicht en wiskundige beschrijving geen verklaring kon zijn voor het gevonden kleurverschil binnen een dubbelsterpaar. De enorme snelheid van licht (300.000 km /sec) - ingevoerd in Dopplers correcte formule - verklaart slechts veel kleinere kleurverschillen. Nu is bekend dat de kleurverschillen van sterren uitdrukking zijn van temperatuurverschillen aan het steroppervlak; rood wijst op minder heet dan blauw, net als bij een vlam.

Bij sterren wijst rood op minder heet dan blauw; net als bij een vlam

Ondanks het vervallen van Dopplers hypothese heeft zijn inzicht grote betekenis gekregen in de sterrenkunde. De kleurverschuiving in sterrenlicht die het Doppler-effect bewerkstelligt, is te klein voor de waarneming door het oog; maar de spectroscopie, specialistische apparatuur met een prisma, toont onmiskenbaar kleine kleurverschillen die aan het Doppler-effect toegeschreven kunnen worden. In de moderne astronomie speelt de Doppler-spectroscopie van lichtbronnen in verre sterrenstelsel een rol bij de analyse van bewegingen in die stelsels. De uitdijning van het heelal en de roodverschuiving die daarvan een gevolg is, zijn een afwijkende vorm van het Doppler-effect.

Hoorngeschal

Ondanks het vervallen van Dopplers hypothese is het naar hem genoemde effect toch een groots inzicht gebleken. De beroemde Nederlandse natuurwetenschapper en wiskundige Christophorus Buys-Ballot (1817-1890), hoogleraar met steeds verschillende natuurwetenschappelijke leeropdrachten aan de universiteit Utrecht, gebruikte in 1845 de pas gerealiseerde Rhijnspoorweg tussen Utrecht en Maarsse als proefopstelling voor het onderzoeken van het Doppler-effect en Dopplers wiskundige formule. De juistheid van beide bleek overtuigend ‘bij herhaalde waarnemingen langs de spoorlijn van het door hoornblazers-op-de-trein geproduceerde geluid bij verschillende snelheden’. Het hoorngeschal klonk berekenbaar hoger respectievelijk lager afhankelijk van de snelheid bij naderen en bij in de verte verdwijnen. De huidige zegetocht van het Doppler-effect in medische, technische en astronomische toepassingen kreeg zo 175 jaar geleden een gedegen wetenschappelijke en experimentele grondslag.

Doppler-laser-koeling

In de Watergraafsmeer, Middenmeer-Zuid verbindt de korte Buys-Ballotstraat het Mariotteplein met het Galileiplantsoen. Buys-Ballot kwam in deze rubriek al eerder aan de orde vanwege de meteorologische wet die hij beschreef en die zijn naam draagt. (Terzijde: De draairichting van de wind in hoge en lage drukgebieden respectievelijk op het noordelijk en zuidelijk halfrond wordt in die wet gegeven; op het noordelijk halfrond dus bij lage druk tegen de klok in en bij hoge druk met de klok mee.) In 1975 werd weer een nieuwe exotische toepassing van het Doppler-effect beschreven: Doppler-koeling. Deze koeltechniek dichtbij het absolute nulpunt werd kort daarna in 1978 gerealiseerd. In 1997 werd een briljante toepassing van Doppler-laser-koeling bekroond met de Nobelprijs. Tot slot is het verleidelijk nogmaals stil te staan bij Dopplers naamsbekendheid. De dubbele ‘p’ heeft wellicht iets van een trilling. Een grappige veronderstelling komt op: ‘Als je eenmaal bekend bent met het Doppler-effect onthoud je de naam van de ontdekker door een simpele associatie tussen dubbel ‘p’ en effect’. Eeuwige roem lijkt zo voor Doppler gegarandeerd. #

Struikelsteen voor Klaartje de Zwarte-Walvisch

Tekst: Méland Langeveld

In de vorige Dwars schreef ik een artikel over de Klaartje de Zwarte-Walvischbrug, met als titel: *Brug met wonderlijke naam*. Na onderzoek kwam ik erachter dat Klaartje in 1943 was opgepakt en uiteindelijk in Sobibor de dood vond. Naar aanleiding van dit artikel is er door een oproep van een lezeres van Dwars door Ron de Wit en Jo Haen een inzameling opgestart om voor Klaartje de Zwarte-Walvisch een Stolperstein/Struikelsteen te realiseren. De steen komt in de Tweede Oosterparkstraat bij nummer 245 te liggen, haar laatste woonadres. Inmiddels is er zoveel geld binnengekomen dat er ook een Struikelsteen voor haar man Joseph de Zwarte besteld is. Dank aan allen die dit door hun gift mogelijk hebben gemaakt. #

4 mei herdenking Oosterparkbuurt in 2022

Tekst en fotografie: 4 mei comité Oosterparkbuurt

Ook dit jaar zal op 4 mei in de Oosterparkbuurt – mits de coronamaatregelen dit toestaan – de dodenherdenking plaats vinden.

Het Kastanjeplein

Vanaf 2012 zijn met het *Namen en Nummers* project 2800 joodse slachtoffers uit onze buurt herdacht door het maken van naambordjes en deze te plaatsen in het stratenmonument op het Kastanjeplein. Voor dit deel van de Oosterparkbuurt is het project vorig jaar voltooid. In andere buurten van Amsterdam en in andere steden zal *Namen en Nummers* nog doorgaan totdat ook daar alle joodse slachtoffers zijn herdacht.

Het 4 mei comité Oosterparkbuurt, bestaande uit Ieke Ginjaar, Emmi Schumacher, Bert Runhaar en Gerrie Buijze, is voortgekomen uit het *Namen en Nummers* project en zal op gepaste wijze verder gaan met de erfenis van dit project. De bedoeling is om, net als in voorgaande jaren, op de avond van 4 mei op het Kastanjeplein bijeen te komen.

In de afgelopen jaren werd duidelijk, dat er na afronding van *Namen en Nummers* behoefte zou blijven om de avondherdenking kleinschalig in de buurt voort te zetten. Daarvoor hebben wij graag input vanuit de buurt. Mocht u zin en tijd hebben het 4 mei comité Oosterparkbuurt te komen versterken

of samen met ons deze herdenking vorm te gaan geven (ideeën/activiteiten), dan horen we graag van u. Laat het ook weten als u wel ideeën hebt maar geen tijd om mee te werken. In het voorjaar hopen we uitgebreider over de 4 mei herdenking te kunnen informeren.

U kunt zich (aan)melden met een e-mail bij één van onze buurtcomité leden: Emmi Schumacher: emmischumacher@gmail.com. #

Gedenkwandeling

Op veel adressen in de Oosterparkbuurt woonden in de Tweede Wereldoorlog één of meerdere Joodse gezinnen die door de Duitsers zijn gedeporteerd en omgebracht. We willen hen herdenken door eind april/begin mei met posters achter de ramen hun verhaal te vertellen. Vorig jaar deden we dat voor het eerst bij circa twintig adressen, dit jaar willen we dat verder uitbreiden. U kunt daaraan meewerken door zelf informatie te verzamelen over de mensen die op uw adres of adressen dichtbij woonden en zijn weggevoerd. Met deze informatie wordt door een professionele vormgever een poster gemaakt voor bij u op het raam. Wilt u meedoen, stuur dan een e-mail aan: emmischumacher@gmail.com. Wij sturen u dan uitvoeriger informatie over hoe u dit het beste kunt aanpakken.

Schrijven in tijden van covid

Tekst: Arie van Tol | Fotografie: Sandra Hoogeboom

De tekst in het kader is één van de negenennegentig verhalen in het boek *Mijn reptielenbrein*. De schrijver van deze *bespiegelingen vanonder een steen* zoals de subtitel luidt is Jos Verdonk.

‘Met mijn teksten probeer ik de lezer een (glim)lach te ontlokken. Gebeurtenissen in mijn directe omgeving ironiseren is wat ik doe.’ Jos Verdonk ontmoet ik in OBA Linnaeus, één van de weinige openbare plekken waar je kunt afspreken.

‘De titel *Mijn reptielenbrein* past goed bij me. Het staat voor instinct en voor overleven. En het reptiel is koudbloedig, mezelf zie ik (ook) als semi-koudbloedig.’ Het boek is fraai vormgegeven, met een prachtige omslag, bij Boek-scout. ‘Na-deel bij je boek on-demand uitgeven via Boek-scout is dat er geen enkele vorm

van promotie aan zit.’

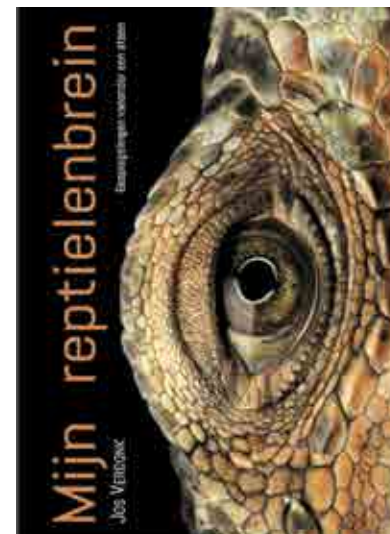
Als Jos verder over zichzelf praat afficheert hij zich als ‘iemand die niet deelneemt aan het leven, of maar een beetje’. In zijn verhalen beziet hij de werkelijkheid als het ware vanaf de zijlijn. Ze geven een tijdsbeeld, covid (over)heerst in het stukje Oost waar hij woont en werkt.

Werken doet hij als redacteur bij MUG Magazine, al sinds 2007. Hij schrijft over cultuur en over human interest. En hij heeft twee rubrieken. Voor één van die rubrieken heeft hij inmiddels

zo’n 60 schrijvers geïnterviewd. Welk boek is hem bijgebleven? ‘*De wafelfabriek* was een grote verrassing. Dat sprak me erg aan. Van Roman Helinski. Ja, ik geloof dat hij in het Witsenhuis heeft gewoond, of nog woont.’

‘Ik ben bezig met een tweede boek, in dezelfde vorm als dit eerste. Maar ik wil met dat tweede boek naar een andere uitgever. En ja, ik denk ook al langer na over een sprookje voor volwassenen.’ #

***Mijn reptielenbrein* van Jos Verdonk is te bestellen via www.boekscout.nl.**

Spraakverwarring

Een jaar of tien, vijftien geleden maakte iedereen – althans best veel mensen – er zich zorgen over dat binnen tien, vijftien jaar Turks, Arabisch en/of Berbers de gangbare voertalen zouden zijn in Groot Amsterdam & de negorijen daaromheen. Bangmakerij uit de laagste regionen van de collectieve, bleke en papperige onderbuik.

Dat is nog steeds niet gebeurd. Het gaat ook niet gebeuren, Geert. Doe dat toch eens toegeven, Thierry. Gewoon doorlopen en rustig blijven doorademen, lieve mensen. Maar gek genoeg is er een andere talige tendens aan de gang. Als ik door mijn voormalige Vogelaarwijk struin valt me wel degelijk iets op en nee: dat zijn geen luidkeelse debatten vanaf zeepkisten of minaretten in het Berbers, Turks of Arabistaans. Nee, geenszins.

Het is iets anders. Werkelijk iedereen spreekt ineens Engels. Nou, niet iedereen natuurlijk, maar wel heul veel mensen. Op de Ringdijk en in het hipsterkoffietentje bij mij op de hoek is de score bijna 100 procent Engelssprekenden, inclusief de eerdergenoemde zwaar getatoeëerde barista van dienst (hij noemt mij bij het eerste bezoek al allerhartelijkst mate: dat is dan wel weer lief!).

Minstens drie subgroepen van soorten Engels vermengen zich met elkaar in de straten en op de pleinen van Oost: het Engelse Engels en het Amerikaanse Engels van Engels en Amerikaanse toeristen en ex-pats, het internationale tweede taal-Engels van toeristen en ex-pats uit alle andere windstreken en tot slot het soms wat krukkige en klungelige, maar best charmante Mokumse Polder-Engels van de Amsterdamse allochtone en autochtone locals en van de buiten-hoofdstedelijke dagjesmensen uit eigen land. Dat ergert me soms. Niet altijd en niet heel erg, maar soms wel. Soms voel ik me toerist in eigen buurt of *an Englishman in New York*, nota bene een voormalige volksbuurt en niet eens in hartje Amsterdam.

Straks moeten we nog op Engelse les om ons bij de Appie en buurtsuper verstaanbaar te maken. *And that is no good no, that is very bad, peoples of Amsterdam and invironments!*

De zwarte hand

En toen...

Tekst: Melissa Plomp
Illustratie: Ruud Meijer

Het alarm van brandweerkazerne Weesperzijde klinkt luid over de Amstel. Het is oudjaarsdag. Voor de uitrukkende brandweerwagen uit rijdt een motoragent. Wanneer ze bij de openbare brandmelder bij de Camperstraat arriveren, is er geen rook te bekennen. De motoragent zoekt de omliggende straten af, maar komt onverrichterzake terug. De brandweercommandant overhandigt de motoragent met een kwaad gezicht een zakje oliebolletjes en een getypt briefje. 'Beste commandant, een voorspoedig 1936 gewenst van 'De Zwarte Hand'. Potverdomme! Eerste kerstdag waren het kerstkransjes! Het wordt tijd dat jullie die Zwarte Hand pakken!'

'Ik kan al nachten niet slapen van angst!' snikt het oude mensje. Re-

chercheur Posthuma pakt een brief uit haar trillende hand. 'Mevrouw, kalmeer alstublieft. Er hebben nog negen mensen hier in de Vrolijkstraat precies zo'n brief ontvangen. Ik kan u verzekeren dat deze schavuit, die zich de Zwarte Hand noemt, nog nooit een dreigement heeft waargemaakt. Honderden mensen ontvingen al een dergelijke brief en er heeft nog niemand, voor zover wij weten, betaald, noch is er sprake geweest van een vreselijke wraak.' Hij vouwt de getypte brief open. Het is zoals altijd: de eis om op een bepaald tijdstip een bankbiljet achter te laten in het telefoonboek van de telefooncel op de hoek. Als er niet betaald wordt, zal de ontvanger te maken krijgen met een 'heevigen wraak', wat geïllustreerd wordt met een knullige tekening van een tafelmee. Was getekend: 'De Zwarte Hand'. Ook de tekening van een zwarte hand ontbreekt niet.

Posthuma broemt. 'Deze heer heeft heel wat op zijn geweten. Bij de brandweer in heel de stad, kennen ze hem ook als 'Hans van de V.A.M.', de Vereniging van Alarm Makers. Al jaren is hij verantwoordelijk voor misschien wel een derde van alle valse brandmeldingen. Hij laat dreigbrieven voor de brandweertenten achter, maar ook cadeautjes. En afgelopen Sint Nicolaas notabene chocoladeletters! Nu is hij overgestapt op brieven aan burgers. Eerst dreigde hij met een inberekersbende, nu eist hij geld of stuurt hij valse oproepen voor politieverhoor.' De wijkagent knikt. 'Die Zwarte Hand zit niet stil. De afgelopen weken hebben zich bij ons bureau in de Linnaeusstraat niet minder dan 90 mensen gemeld. Zij hadden allemaal een oproep ontvangen om zich te melden voor politieverhoor over allerlei niet gepleegde misdaden. En ik heb gehoord, dat het ook in West raak

was!' Posthuma reageert grimmig: 'Geen zorgen, het net begint zich te sluiten. Hij maakte een kapitale fout. Binnenkort is hij voor mij!'

De man heeft zijn fiets in de stalling op de Munt gezet. Rechercheur Posthuma observeert hem onopvallend van achter zijn krant. Op een afstandje volgt hij hem tot aan het kantoor. Wanneer de man naar binnen is verdwenen, wenkt Posthuma de agenten die in de buurt staan te wachten. 'Heren, het is hoog tijd voor een arrestatie.' Op het bureau bekijkt Posthuma de man voor hem aandachtig. Opvallend lang, keurig in pak, uiterst beschaafd. Een kantoorbediende. Volgens zijn werkgever doet hij zijn werk voorbeeldig en beschikt hij over een buitengewoon geheugen. Volgens de deskundigen is hij overspannen en psychotisch. Zijn huis blijkt vol te hangen met krantenartikelen over de brandweer. Ook vonden ze daar de schrijfmachine waar hij jarenlang dreigbrieven op typte, de stempel die hij gebruikte en de statuten van de 'Vereniging van Alarm Makers', waarvan hij de oprichter, secretaris én enig lid blijkt te zijn. De man kijkt arrogant terug. 'Goed,' zucht Posthuma, 'Dat was het dan. U wordt nu overgebracht naar de Valeriuskliniek.' Nog lang galmt het niet zo beschaafde geschreeuw na in de gangen van het bureau. De Zwarte Hand is ontmaskerd. #

Op dinsdag 16 juni 1936 arresteerde rechercheur Posthuma eindelijk de 31-jarige man, die al jaren als 'De Zwarte Hand' onrust veroorzaakte in heel Amsterdam. Eind 1935 surveilleerden er rechercheurs met politiehonden bij de brandmelders en stond er bij de brandweerkazernes motorpolitie klaar die tientallen keren tevergeefs uitrukte. Kort na zijn 300e brandmelding begon 'De Zwarte Hand' dreigbrieven te schrijven aan burgers, waarvan hij sommige voorzag van een stempel. De recherche vond de maker van de stempel en kon zo een signalement van de dader krijgen en hem ontmaskeren.

Dageraad

Donkerte zonder contouren, een plein in gevloerde rust. Niets ingevuld, alles nog zonder kleur. Jonge sneeuw in weke afwachting van wat voetstappen. Vlokken als sneeuwvlinders

dansend voor het raam. De zekerheid dat de eerste tram onderlangs glijdt, dat de wekker rinkelt, de geur van koffie door het huis waart, de hond bij de voordeur staat, en de krant door

de brievenbus schuift. Het geeuwen, uitstrekken en uit bed rollen. De geborgenheid van het tapijt van de dag dat zich voor ons uitrolt, ons steeds weer wakker schudt.

Méland Langeveld

Dit gedicht is geïnspireerd op het laatnegentiende-eeuwse 's-Gravesandplein, het plein grenst aan het Oosterpark.

JA
#DWARS
JA
#DWARS

Corona

De programmegevens op deze pagina zijn vanzelfsprekend nogal onder voorbehoud. Kijk op de websites van de diverse organisaties om 1) zeker te weten of iets al dan niet doorgaat of 2) of het tijdstip van een optreden wellicht is verschoven. Ook op de agenda van oost-online kunt u de meest actuele stand van zaken terugvinden.

Poppentheater Koos Kneus

Na de lockdown zet Poppentheater Koos Kneus zijn programma weer voort! In februari en maart elke zondag: diverse voorstellingen, door gastspelers Lulu's Poppentheater, Poppenkast Opgepast en Scratch Marionetten. Met onder andere: Boekje, kom uit je hoekje (LP), Een huishouden van Jan Klaassen! (PO), Jan Klaassen en het eigenwijze ei (PO) en Bibi en de zonnebloem (SM).

elke zo 11.00 – 12.15:

voor kinderen van 2 tot 4 jaar

elke zo 13.00 – 15.00:

voor kinderen van 4 tot 8 jaar

Alle voorstellingen inclusief prachtig schminken, verkleedkleden en koffie, thee, limonade en koekjes. Verjaarspartijtjes welkom, de jarige krijgt een cadeautje en je mag je eigen taart meenemen! Voor het precieze programma, reserveren en meer info: www.kooskneus.nl

Plein Theater

vr 4 feb 20.30:

Oosterpoke Comedy Showcase #3 – Richard Walker & comedians

vr 11 en za 12 feb 20.30:

Darger – Karina Holla

zo 13 feb 20.00:

Gioia Live – Bitter Sweet Dance

do 17 feb 20.30:

Yakaar – Dieuf Dieu!

van za 19 t/m zo 27 feb:

Sonja & Hendrik foto van Lonneke van der Palen

Micro, de dingen komen in opstand – Sonja & Hendrik / STIP Produkties (7+)

do 3, vr 4 en za 5 mrt 20.30:

Faun – Giacomo Della Marina

zo 13 mrt 15.00:

Nieuwe Noten Amsterdam: How to play the cactus – Tatiana Koleva & Young Percussion Pool

van wo 23 t/m za 26 mrt:

Poppentheater Festival in Plein Theater

Zie verder: www.plein-theater.nl

Badhuistheater

do 17 feb 20.00:

Tag Out are also back!

vr 25 feb 20.15:

Shakespeare Karaokie with Wil Sutton

Zie verder www.badhuistheater.nl

Jungle Amsterdam

van ma t/m vr 11.00 – 17.00:

Afvalpaleis en weggeefwinkel

2e locatie: Dapperstraat 76-82

elke ma 10.00 – 12.00:

Groen Spreekuur – groenecoördinator Charlotte is aanwezig om vragen te beantwoorden (Afvalpaleis)

elke ma 14.00 – 17.00:

Haak- en Brei Café in Afvalpaleis

elke ma 15.00 – 17.00:

Kindernaaiworkshop

elke ma 15.00 – 17.00:

Afvalspreekuur in het Afvalpaleis

elke ma 18.55 – 21.15:

Kizomba Dansles

elke di 09.30 – 10.30:

Dans workshops voor vrouwen uit Oost

elke di 11.30 – 12.30:

Wereld van helende geuren - Sfera

Samenkomsten

elke di 20.00 – 0.00:

Kizz Meetup met DJ Traybeatz

elke wo 13.00 – 17.00:

Repair Café in Afvalpaleis

elke wo 15.00 – 17.00:

Ruil je tegels voor plantjes

Bij buurtmoestuin Oost Indisch Groen (hoek Insulindeweg / Kra-matweg)

elke do 09.00 – 11.00:

Jungle vrouwenochtend

elke do 14.00 – 17.00:

Naaiatelier in Afvalpaleis

elke vr 10.00 – 12.00:

Infopunt duurzaamheid (eerste uur Jungle, tweede uur Afvalpaleis)

elk zo 10.00 – 13.00:

Ecstatic dance Amsterdam

do 24 feb 20.00:

Talkshow Dwars door Oost in de Jungle

Special Gemeenteraadsverkiezingen

Zie verder www.jungle.amsterdam

Tropenmuseum

---TENTOONSTELLINGEN---

t/m 6 juni 2022:

Healing Power

Winti, Sjamanisme en Hekserij

t/m 8 jan 2023:

World Press Photo: Door de lens van

Hedendaagse fotografen uit Afrika presenteren hun werk

t/m 1 mrt 2023:

Sabi Suriname

t/m 5 mrt 2023:

Cadeau, Hoezo?

altijd te zien:

Heden van het slavernijverleden

altijd te zien:

What's the story?

altijd te zien:

Things That Matter

altijd te zien:

Indonesië

altijd te zien:

Nieuw-Guinea

altijd te zien:

Zuidoost-Azië

Meer info: www.tropenmuseum.nl

Framer Framed

Meer info: www.framerframed.nl

Factor IJ

t/m za 12 mrt:

Leendert Vooijce – 'don't call the police, I'm an artist'

Meer info: www.factor-ij.amsterdam

De Nieuwe KHL

ma 28 feb 20.00:

Pittige Mosterd: Alma Mathijssen

zo 16 jan 16.00:

Lenny Kuhr

zo 20 mrt 15.30:

KHL Chantant: België!

Alma Mathijssen

zo 27 mrt 16.00:

Gerard Alderliefste

ma 28 mrt 20.00:

Pittige Mosterd: Piet Boogert

Meer info: <https://denieuwekhl.nl>

Tot Zover

t/m 27 mrt:

Expositie: Schemering – Sarah Grothus

Meer info: www.totzover.nl

TapasTheater

Voorstellingen op wo, do, vr, za en zo

t/m zo 13 feb:

Iris & Alfred: 'Ida'

t/m do 17 feb:

'Halve finalisten tournee'

Amsterdams Kleinkunst Festival presenteert de zes halve finalisten: Valentina, Thom, Job, Britt, Collin en Alexander

wo 16 t/m zo 20 feb:

Marjon Maasbommel: 'Vrije val' (muziektheater)

wo 16 t/m zo 27 feb:

Nikki & Julia: 'De meisjes van Breezyjet' (comedy)

Van de volgende voorstellingen zijn de speeldata nog onbekend bij het maken van deze Uit in Oost:

Maria: 'Meh' (cabaret)

Jan: 'Mag het iets zachter' (muziek)

Ferhat: 'Privileges van een Gast' (storytelling)

Selina: 'En ze leefde nog...' (muziektheater)

Parwin & Marcia: 'Ik lijk steeds meer op jou' (toneel)

Esther: 'Frieda' (spektakelmusical)

Janneke & Britt: 'Smartphone' (toneel)

Djoni: 'Geen tijd om te douchen' (stand-up comedy)

Sara: 'Waar ik thuiskom' (muziek)

Luuk: 'De zon brandt op ons'

Adressen

Badhuistheater

Boerhaaveplein 28

badhuistheater@gmail.com

Tapastheater

Andreas Bonstraat 40 H

020-7759425

Plein Theater

Sajetplein 29

020-6654568.

Tropenmuseum

Linnaeusstraat 2

020 5688200

Poppentheater Koos Kneus

Iepenplein 40

020-6928532

Jungle Amsterdam

Tweede van Swindenstraat 26

020-7373326,

Nederlands Marionettentheater in het Zoldertheater

3e Oosterparkstraat 144/3

Reserveren: 06-48892210

De Nieuwe KHL

Oostelijke Handelskade 44A

020-7791575

Framer Framed

Oranje-Vrijstaatkade 71

Factor IJ

Pampuslaan 11

(toneel)
Ellen & Frédérique: 'Last Date'
(toneel)
Milène: 'Voor mijn part Dolly'
(muziek)
Jaqueline: 'Het is toch niet mijn schuld?' (storytelling)
Meer info: www.tapastheater.nl

QR-code voor actuele informatie over Uit in Oost op oost-online.nl/events

Dance Connects

Na de winterstop zijn de danslessen voor ouderen weer van start gegaan.

In het Brinkhuis, Landbouwstraat 63: Moderne Dans Slow Flow / Dansen vanuit de (rol)stoel

Vr 13.30 – 14.30 uur

In de Meevaart, Balistraat 48A: Moderne Dans 50+

Di 19.00 – 20.00 uur

Moderne Dans 50+

Wo 14.30 – 15.30 uur

Dansmix 60+

Wo 15.45 – 16.45

Moderne Dans 40+ / beginners

Vr 16.00 – 17.00 uur

Moderne Dans 40+ / intermediate

Vr 18.30 – 19.30 uur

Kijk voor informatie over alle locaties en mogelijkheden op www.danceconnects.nl

Weggeef / doneer

OBA Linnaeus heeft sinds enige tijd een weggeef / doneer boekenkast. Mensen mogen er boeken uithalen en inzetten. Natuurlijk is de bibliotheek vooral om er boeken te lenen. Maar er is dus meer: activiteiten zijn door corona wat in het slop geraakt, maar gaan ongetwijfeld weer opgepakt worden de komende tijd. En op de ramen wordt vaak kunst vertoond, te zien aan de buitenkant

Bibliotheek in de Jungle

U bent van harte welkom in onze bibliotheek. Zowel op de begane grond als op de eerste verdieping.

Gratis boeken meenemen? Dat kan van maandag tot en met vrijdag, van 10.00 tot 18.00 uur. Ook kinderboeken van bekende schrijvers vindt u in ons assortiment.

En... u hoeft ze niet terug te brengen.

NB Wij nemen momenteel geen boeken meer aan.

Interesse in het ordenen van boeken in onze bibliotheek? Kom gezellig even langs in de Jungle, Tweede van Swindenstraat 26.

Een outsider die binnenkomt

Tekst: Hella de Groot | Fotografie: Joshua Walter

Theatermaker Karina Holla (Theo d'Or 2018) maakte midden in coronatijd een bijzondere voorstelling: *Darger - in de werkelijkheid van de onwerkelijkheid*. Ze kruipt op indringende wijze in de huid van de Amerikaanse kunstenaar Henry Darger (1892 - 1973). Deze outsider kunstenaar - die nauwelijks scholing genoot, laat staan een kunstopleiding volgde - werkte in het verborgene aan een oeuvre waarin hij de demonen uit zijn jeugd op unieke wijze vormgaf. We spreken Karina Holla over *Darger* aan de vooravond van 'alweer zo'n ellendige persconferentie'.

Hoe kwam je met Henry Dargers werk in aanraking?

Het was jaren geleden, in New York, bij (kunstinstelling) DIA, daar zag ik een tekening van hem. Op de tekening zag je een elfachtig figuurtje, heel lieflijk getekend, op het zoetige af. Het wonderlijke was dat het elfje mannelijke geslachtsorganen had, zonder dat het een seksuele lading leek te hebben. Ik was meteen geïntrigeerd, heb een documentaire over Darger gezien en ben alles over hem gaan lezen. Als kind was hij een aantal keren in katholieke internaten geplaatst waar hij verschrikkelijke dingen heeft meegemaakt: pesten, misbruik... Als volwassene werkte hij fulltime als schoonmaker in een ziekenhuis, 's nachts creëerde hij in een geïllustreerde roman een fantasiewereld vol idyllische verschrikkingen. Hij schilderde op behangrollen, voor schilderspapier had hij geen geld. Op een klein kamertje schiep hij die wereld, zonder iemand erover te vertellen. Pas na zijn dood werd het werk ontdekt door zijn huurbaas. Toen bleek die niet zo sociale Henry een groot kunstenaar

te zijn geweest. Nu hebben alle internationale kunstinstellingen zijn werk in hun collecties.

Wat trof je het meest in hem?

De enorme eenzaamheid, ook de onstuitbare creativiteit. Hij durfde nooit tegen autoriteiten in te gaan, in zijn werk kon hij dat wel.

‘Henry Darger had de motoriek van iemand die opgesloten zit’

Zie je parallellen met je eigen werk?

Een schilder heeft een kwast als gereedschap, ik als theatermaker mijn lijf. En isolement is iets wat we allemaal kennen in coronatijd. Ik heb gelukkig wel goede mensen om me heen. Ik kon deze voorstelling vrij snel maken omdat mensen tijd en zin hadden om mee te werken.

Harina Holla

Hoe ontstond deze voorstelling?

Het begint voor mij altijd fysiek, met bewegingsimprovisatie. Henry Darger had de motoriek van iemand die opgesloten zit, maar ook de energie van een kind, dat zijn dingen die ik meeneem in de voorstelling. Bij *Darger* begon ik bij een muur, als de muur in de kleine kamer waar hij werkte. Dan komen er al improviserend woorden, flarden uit Dargers autobiografie, stemmen van mensen die hij kende, maar ook teksten van Beckett. Een voorstelling groeit vanzelf. Dramaturg Jeroen Kriek is erbij, later komt de muziek (van Rikard Borggård), waarin zowel het lieflijke als het donkere van Dargers werk doorklinkt. Achter mij worden werken van Darger geprojecteerd.

Je hebt Darger al twaalf keer gespeeld. Hoe waren de reacties?

Hartroerend, staand applaus! We hebben bijvoorbeeld in Mimik gespeeld in Deventer. Ik zeg wel eens: waar je normaaliter voor een symfonieorkest speelt is het nu door corona kamermuziek. Na afloop organiseer ik altijd een ontmoeting waar bezoekers feedback geven. Daar komen dingen uit die ik verwerk in de voorstelling. De aanwezigheid van publiek is sowieso geweldig, als ik denk aan de mensen in de zaal begint het bij mij al te tintelen! Ik voel me na de voorstelling nooit moe, altijd opgeladen. Wat wél vermoeiend is in deze tijd: dat je niet dóór kunt spelen, en dat je pas rond zo'n persconferentie weet of je mag spelen. En dan moet je als een dolle alles weer in gang zetten.

Wat doe je als theatermaker als je moet wachten tot je weer mag spelen?

Ik ben bezig met de Engelse vertaling van *Darger*, ik ga het in Zweden spelen zodra het weer kan. En ik benader hier theaters om *Darger* te programmeren. Als performer ben je poreus, als je verkoopt moeten je poriën dicht en moet je zakelijk zijn. Verkopen is een vak apart.

Oefen je de voorstelling tussendoor?

O ja, de tekst loop ik regelmatig door. Maar ik begin er pas bij te bewegen als er mensen in de zaal zitten (schiet in de lach). #

Karina Holla's *Darger* is op 9 februari in Toneelschuur Haarlem te zien en op 11 en 12 februari in het Plein Theater in Oost (onder voorbehoud)

Met een touw aan een remmende tank hangen
Een lastige beslissing nemen en er later spijt van hebben - Max (10)

Onder water waait het niet
Je hoeft je geen zorgen te maken over dingen die niet gebeuren
Mijn vriendin is bang dat de school instort, want ze denkt dat er misschien een aardbeving komt in Nederland. 'Onder water waait het niet,' zeg ik tegen haar. - Daphne (10)

De bij heeft niet altijd een angel nodig
Ook de ergste persoon kan lief zijn - Nour (12)

Eigen Wijsheden

Taalkunstproject van De Rode Loper op School

Kinderen maken een nieuw spreekwoord en geven er betekenis aan. Een ansichtkaarten set met 16 Eigen Wijsheden is te koop bij de Linnaeus Boekwinkel.

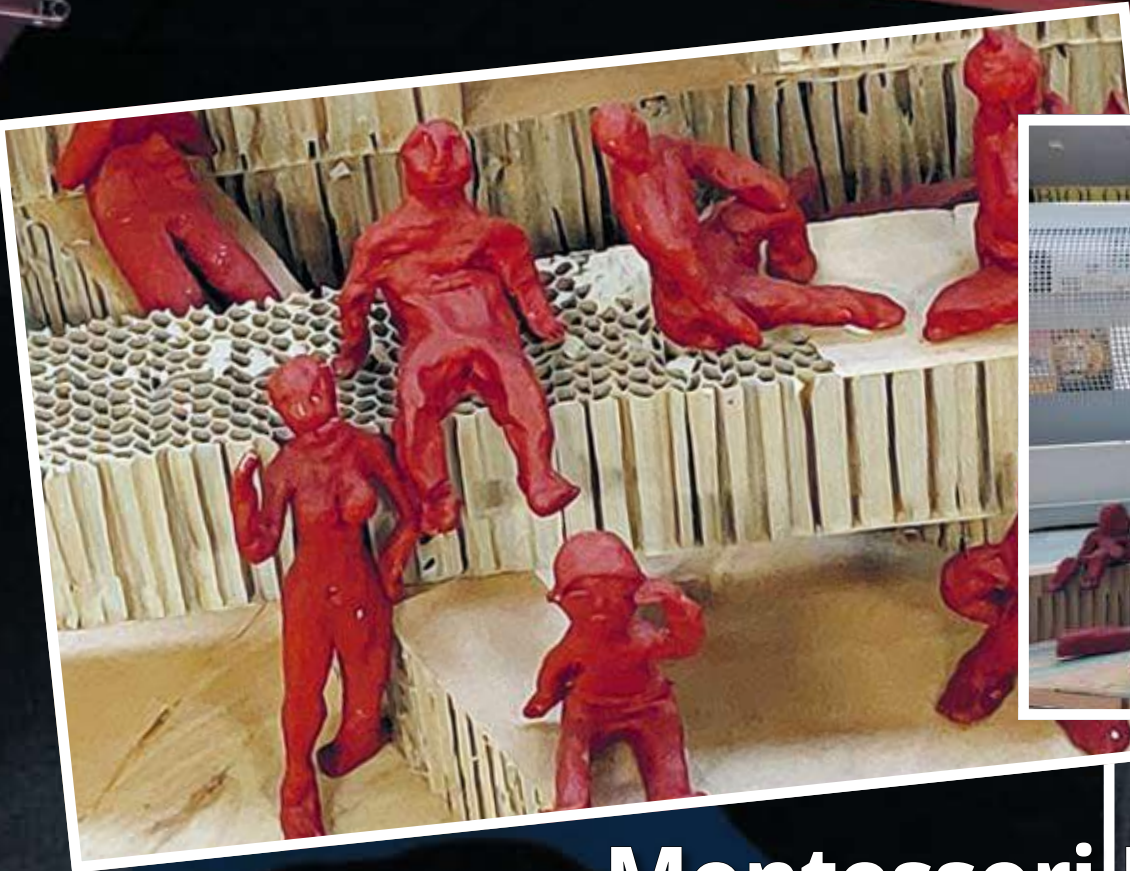
Wie de citroen gooit, smaakt zuur
Als je iets vervelends doet, maakt dat je niet vrolijker
Op het schoolplein scheldt iemand een ander kind uit en gooit met modder. Zeg dan tegen die klier: 'Wie de citroen gooit, smaakt zuur!', want die persoon zal zich echt niet vrolijk voelen door dat te doen. - Felix (11)

Een banaan schilt zichzelf niet
Alles gaat niet vanzelf, je moet er ook moeite voor doen - Samia (12)

Ergens in de sterren gooien ze met liefde
Iemand is verliefd, maar laat het niet merken
Als je verliefd bent op iemand, kun je zeggen: 'Ergens in de sterren gooien ze met liefde.' - Damian (12)

Montessori Lyceum Oostpoort

Montessori Lyceum Oostpoort

Drie jaar Kunstvakken VMBO sluit af met een CKV-examen en een groepskunstwerk. Elk jaar wordt het examen opnieuw actueel en op maat gemaakt. In het Rembrandt jaar 2019 verdiepten de leerlingen zich in de beroemdste schilder van Nederland d.m.v. een theatervoorstelling en museumbezoek, de groepspresentatie is een Tableau Vivant, een levend schilderij van De Nachtwacht.

In 2020/2021 werden de kunstdocenten diverse keren geconfronteerd met een lockdown, musea- en theaterbezoeken werden geannuleerd. Om het CKV-examen door te laten gaan ontwikkelden Ferry van Schaick en Els Wijnen een stadswandeling, een tweedaagse voetreis, een Safari door de Transvaalbuurt op zoek naar Kunst. Verscholen in de Transvaalbuurt kun je Anonieme Gevelbeeldjes vinden, kleine mensfiguren van brons, de makers zijn onbekend. Als eindpresentatie hebben 143 leerlingen een beeldje van keramiek gemaakt die samen een groot kunstwerk vormen. Het is een knipoog naar alle corona regels, de mensfiguurtjes zitten en chillen dicht bij elkaar.

Meer info op <https://oostpoort.nl>

Een Livestream Open dag vrijdag 11 februari 2022 voor vmbo-havo-vwo vanaf 15.00 uur tot 21.00 uur. Ook in maart zijn er rondleidingen.

Vuurwerk en kerstsnippers

Tekst en fotografie: Peter Hoogendijk

Vanuit de ruimte is op nieuwjaarsnacht boven de Randstad een enorme, kortstondige puf fijnstof waargenomen die snel naar Duitsland wegwaaide. Vuurwerk.

Voor mensen die zich nogal bekommeren om het klimaat, zoals ik, was de jaarwisseling teleurstellend, want ondanks een vuurwerkverbod werden als vanouds alle registers opengetrokken. Je vraagt je af hoe al die illegale pakketten ongemerkt naar binnen gesmokkeld zijn. En je vraagt je af wie dat allemaal zo belangrijk vinden, vuurwerk afsteken. And why?

Bevrijdend

Twee dingen zijn me opgevallen aan dit vuurwerkfestijn. 1: Zonder handhaving verandert er niks. En 2: mensen zijn erg vasthoudend als het om gewoontes en tradities gaat. Het was aangekondigd dat het vuurwerkverbod niet gehandhaafd zou worden - ook wel weer begrijpelijk in deze zwaarmoe-dige coronatijden - en ja hoor, velen voelden zich vrij om hun gang te gaan.

Niks leukers dan zwartrijden tijdens een conducteursstaking. Vuurwerk afsteken tijdens een lockdown voelde misschien wel extra bevrijdend. Ik heb er ervaring mee, vroeger vond ik vuurwerk afsteken ook fantastisch. Eerlijk!

De ervaringen met dit vuurwerkgedoe gelden waarschijnlijk ook voor de problemen met het klimaat. Als we de klimaatcrisis enigszins willen beteugelen, moeten we niet alleen goede regels en wetten opstellen, maar die vervolgens ook gewoon handhaven. Niks door de vingers zien, maar betalen, panenkoek! De opbrengsten gaan naar de kant waar de oplossingen liggen. De handhaving wel graag met heldere uitleg erbij aan de overtreders, dat moet niet moeilijk zijn. Je hebt er alleen politieke wil (of moed) voor nodig.

Fikse uitdaging

WATERGRAAFSMEER
samen **DUURZAAM**

Maar het opstellen van die nieuwe regelgeving is moeilijk als het gewoontes, tradities en andere verworvenheden treft. Vlees eten, vliegvakanties, vuurwerk, dat soort. Het lijkt wel alsof alles wat leuk en lekker is, verboden moet worden om het klimaat te redden. Dat is communicatief gezien een fikse uitdaging, zullen we maar zeggen. Of eigenlijk: niet te doen! Zeker niet omdat de alternatieven vaak bleekjes afsteken bij het origineel. De meeste vleesvervangers (treurig woord) halen het niet bij de simpelste hamburger. De Noordzee bij IJmuiden is toch net iets minder aantrekkelijk dan de Spaanse costa's of een Caribisch palmenstrand. En vuurwerk, ik zei het al, appelleert aan het oergevoel om vuur te beheersen. Zelf afsteken is honderd keer mooier dan er alleen maar naar kijken. Deze magie weet vooral jonge puberjochies te betoveren. En volwassen mannen die, laat ik zeggen, mentaal jeugdig zijn gebleven.

Puntje twee dus: wat doe je met die vastgeroeste gewoontes die niet goed zijn voor de planeet en onze toekomst? De truc is om alternatieven te vinden die toch de moeite waard zijn. Dat

is niet eenvoudig. Daarom zou iedereen ook gratis de langdurige cursus 'Sober Leven is Super Chill' moeten krijgen. Dat is dus die moeilijke boodschap, omdat veel mensen soberheid helemaal niet chill vinden.

Dennenshampoo

Toch een klein voorbeeldje van een geslaagd alternatief: de kerstboomversnippering in Park Frankendael afgelopen 3 januari was echt ontzettend leuk. Er was vrolijke muziek, tientallen mensen kwamen hun kerstboom brengen, de mannen van Groen genoten van alle aandacht, kinderen hielpen met sjouwen. Fikkie stoken was leuk vroeger, maar zo'n versnipperaar is ook fascinerend. En kerstboomsnippers ruiken veel lekkerder (dennenshampoo!) dan zo'n puf houtrook vol fijnstof. Volgend jaar weer kerstbomen versnipperen? Gezellig, ik doe mee!

P.s. Je kunt zeggen dat zo'n afgezaagde kerstboom na drie weken in huis en daarna hup, op straat helemaal niet duurzaam is. Hoe sober wil je het hebben? #

Mail: peter@pbhoogendijk.nl

Nestkast gekraakt!

Tekst en fotografie: Dick Feenstra

'Die nieuwkomers pikken onze huizen in en het is geen wonder dat er woningnood is...', hoor je wel eens iemand zeggen. In ons stadsgroen is er ook woningnood. Vleermuizen, bosuilen, spechten, boomkruipers, dieren die in holtes wonen en nestelen, worden uit hun huis gezet door nieuwkomers.

De halsbandparkieten zijn zogeheten 'invasieve exoten'

Halsbandparkieten. In de jaren zestig zijn ze uit Afrika en Zuidoost Azië ingevoerd als huisdier, maar bleken ongeschikt omdat ze een vinger konden afbijten. Bij de dierenambulance trekken ze gewapende handschoenen aan

als ze een gewond exemplaar moeten oppakken.

Holenbroeders

Van oorsprong leefde de halsbandparkiet in loofbossen en wouden van India en Pakistan. Er wordt beweerd dat ene Onesikritos, die stuurman was op de vloot van Alexander de Grote, zo'n 2300 jaar geleden de vogels meenam naar Afrika en Europa. Sinds 1962 heeft het aantal van deze nieuwkomers zich elk jaar verdubbeld, want het is een slimme vogel, de halsbandparkiet. Hij is groen, zo groot als een ekster, heeft ook een lange puntige staart met blauwachtige veren en een rode kromme snavel. Mannetjes hebben een roze band rond de nek, een zwarte vlek op de keel en ze zijn voor het leven trouw aan hun partner met wie ze een vaste woonplek kiezen. Ze leven in groepen van tien à zestien dieren, maar op de grasvelden van sportpark Middenmeer komen ze met een groep van veertig grazen van de zaden.

Halsbandparkieten zijn holenbroeders. Ze knagen een nestholte in de stam, tot acht paar in één boom. Ook gebruiken ze holtes in muren. Vertoont zich een rover dan gaan ze met zijn allen tot actie over om die met veel kabaal en agressie te verjagen. Tegen schemertijd bereiden ze zich in groepen luid krijgend voor op de komende nacht, wat voor mensen een reden is om ergens anders te gaan wonen.

In de tuin of op het balkon kan de parkiet een plaag zijn. De roze kastanje in de tuin heeft al tien jaar niet meer gebloeid omdat de bloemknoppen zoet zijn en daarom een lekkernij. Voor fruittelers en tuinders is het een verspillend plaagdier en een doorn in het oog als ze een appel plukken, daar een paar hapjes van nemen, waarop ze hem laten vallen om vervolgens aan een nieuwe appel te beginnen. Oogsten kunnen tot zesenvertig procent worden vernield door de vogels. Eigenlijk eten ze alles. Ook eieren en vlees, maar vooral fruit, vruchten, zaden, knoppen en bloemen. Ze zijn gek op nectar en pinda's.

Kraak-proof

De eerste Amsterdamse halsbandparkietkolonie ontstond zestig jaar geleden in het Vondelpark. Ondertussen wonen ze in alle grote steden van ons land. In vijfendertig andere landen hebben ze zich weten te vestigen, verspreid over alle continenten behalve Antarctica. Nieuwkomers zijn welkom, maar deze gaan erg ver. Veel nestkasten die de gemeente en Natuur Je Beste Buur hebben opgehangen zijn binnen een jaar

door parkieten gekraakt omdat die van hout zijn en met hun papagaaiensnavel maken ze de vliegopening groot genoeg. Men is volop bezig om die vlieggaten te pantseren, zodat mezen er kunnen blijven broeden want mezen zijn nodig omdat die eikenprocessierupsen aan hun jongen voeren. De vlinder van die rups is ook een nieuwkomer die vaker en in grotere getallen opduikt.

Als het vlieggat van een houten nestkast van een metalen plaatje met een gat van 32 millimeter wordt voorzien, kan halsbandparkiet de mezenwoning niet kraken en is er minder woningnood in het stadse groen. #

De nestkasten worden vaak gekraakt door halsbandparkieten

Wereld zonder haast

Tekst: Hella de Groot | Fotografie: Mark van den Brink

Recentelijk verscheen *The Minox Files* van Mark van den Brink, een bijzonder fotoboek met het formaat van een ansichtkaart, bijna zo dik als een baksteen, en gevuld met beelden van een bijna dromerige terloopsheid. Een vrouw rokend in een bar, een man die de duiven voert, bomen langs een vergeten spoorlijn in een stad als Parijs, een slapend kind. Taferelen die hij vastlegde met de Minox, een kleine spionage-camera.

Als ik Mark van den Brink (1965) spreek in zijn studio aan het uiterste puntje van Amsterdam Oost, is net bekend dat de Volkskrant *The Minox Files* heeft opgenomen in haar jaarlijkse selectie van tien beste fotoboeken. Rond dezelfde tijd noemt fotografe Awoiska van der Molen *The Minox Files* haar favoriete fotoboek op de invloedrijke website PhotoEye. Ze houdt van de ‘gemoedstoestand’ waarin de beelden haar brengen. Intieme beelden zijn het, van een maker die de wereld losjes, struinend, op zich af laat komen: straat-scènes, die je ooit zelf ook hebt gezien maar niet hebt geregistreerd en die je via dit boek als herinnering terugkrijgt. Poëtisch zijn de beelden, gruisig, soms als scènes uit een film. Een laken aan de lijn, lichtjes opbollend in de wind. Een man en vrouw turend naar de zee. De grove korrel van de opnames vormen de charme van de analoge fotografie.

Locatie

Aan één wand van zijn studio hangen afdrukken van foto's die ik uit het boek herken, op het bureau liggen stapels kleine proefafdrukken, zowel in zwartwit als in kleur. Van den Brink heeft een jaar aan het boek gewerkt, vertelt hij bij een kop thee. De klus begon met het ordenen van het Minox archief dat vele duizenden opnames bevatte. Hoofdcriterium bij de selectie van al die beelden: de locatie. ‘Ook als ik een fotoproject start is de locatie – een stad, een havengebied of de Alpen – mijn kader, daarbinnen kan ik alles fotograferen wat ik wil.’ Na de selectie op locatie volgde een verfijning op deelonderwerpen (stilleven, kinderen, vrouwen, gebouwen). Het doorlopen van het archief – en het ophalen van

zijn herinneringen – bracht hem aangename verrassingen, zegt hij. ‘Meestal denk je: o, dat is leuk, en je vergeet de rest. Jaren later, als je gaat selecteren, zie je dat er juist bij ‘de rest’ heel mooie dingen zitten.’

Van de beelden die hij geschikt achtte voor het boek, maakte en vergrootte Van den Brink contactafdrukken – het negatief van de opname in de Minox is met 8 bij 11 mm het kleinste ter wereld – die hij met een macrolens fotografeerde en vervolgens naar zijn vormgever en uitgever Willem van Zoetendaal stuurde. Over en weer digitaal overlegend – het was immers coronatijd – kwamen ze tot een selectie van zo’n 340 beelden.

In zijn werk met de analoge Minox lijkt het begrip ‘tijd’ geen rol te spelen. *The Minox Files* bevatten de indrukken van een fotograaf die de wereld om zich heen vastlegt zoals die zich aan hem voordoet, zonder zichtbare haast; ze hebben het losse, intieme van dag-boekaantekeningen. Zijn eerste foto's maakte hij eind jaren negentig met de Minox, uitgevonden in de jaren twintig van de vorige eeuw, en in de jaren veertig gebruikt als spionagecamera.

Hoe kwam je ertoe om de Minox te gaan gebruiken? Het was geen doorsneecamera...

‘Ik zat in mijn eindexamenjaar op de Rietveld (afdeling Fotografie), daar werkten we standaard met een spiegelreflexcamera, een zwaar ding dat je niet zomaar even overal mee naartoe neemt. Ik wilde voor mijn afstudeerproject een lichte camera waarmee ik kon struinen. De Minox had ik wel eens voorbij zien komen in een film maar verder had ik er geen aandacht aan besteed. Toen zag ik die tweedehands

Minox in een fotozaak. Klein, compact, discreet, erg mooi van design. De Minox is handzaam, niet opdringerig, romantisch ook... een hebbeding, een jongensding! Precies goed voor hoe ik toen wilde fotograferen. Struinen door de straten, niet teveel nadenken maar onbevangen en open de dingen op je af laten komen.’

Klinkt ontspannen...

‘Nou... met de Minox ben ik dat juist niet! Eerder obsessief. Stiekem ben je

betaalbare rolfilm voor middenformaat camera's kon hij vijf films snijden op Minox formaat die hij in de cassettes van de spionagecamera kon laden. Zuinig heeft hij dus nooit hoeven doen met fotograferen. Het afdrukken van de zwartwit opnames deed hij zelf; voor de kleuren ging hij naar het fotolab alwaar de medewerkers ‘helemaal in een deuk lagen’ vanwege de ongewoon kleine, schattige (en overigens haarscherpe) negatieven waar Mark mee kwam aanzetten Bij de vergroting

er altijd mee bezig, eigenlijk in de zin waarmee iedereen nu een mobiel bij zich draagt. Je bent je altijd bewust van het feit dat je hem bij je hebt. Ook al was ik zonder plan in een stad aan

het struinen... je staat altijd aan. Ergens tussen aanwezig en afwezig zijn is het.’ Hij pauzeert even. ‘Eigenlijk vind ik het jammer dat het in de publiciteit heel erg gaat om de Minox als spionagecamera. Voor mij is het absoluut geen fetisj en het gaat me ook niet om de techniek. Het gaat om wat ik ermee doe. De Minox is een techniek maar hoe ik hem gebruik, dat ben ik. Mijn ogen. De Minox voert uit wat ik zie. De techniek en het oog... ze versterken elkaar.’ Werken met de Minox vroeg om een experimentele inslag en die had Van den Brink. ‘Het scherpstellen is lastig. Er zit een kabeltje aan van 60 centimeter, afstanden tussen die 60 cm en de paar meter erna is het schatten.’ De filmcassettes voor de Minox waren voor een student ‘krankzinnig duur’, maar uit een wél

van de afdruk krijgen de beelden hun korrelige karakter waardoor sommige beelden zelfs iets suspense-achtigs krijgen.

‘Je staat altijd aan. Ergens tussen aanwezig en afwezig zijn is het’

Anno nu neemt Mark van den Brink de Minox alleen nog heel incidenteel ter hand, als het onderwerp persoonlijk is. Hij denkt na over een volgend boek vanuit de Minox archieven; voor nu is er een expositie gepland bij Carolien O’Brien Galerie tijdens Art Amsterdam in mei 2022. De expo omvat een selectie foto's én een slide show van Minox foto's die in een strak ritme van één seconde per beeld random worden vertoond. Als kijker hoef je ze alleen maar op je af te laten komen, precies zoals ze zich aan je voordoen. #

The Minox Files is verkrijgbaar via de (betere) boekhandel en via www.van-zoetendaal.com. Meer Minox werk is te vinden op www.markvandenbrink.com.

Is er politieke invloed op stadsdeelniveau?

Tekst en fotografie: Arie van Tol

Bij de verkiezingen van 16 maart kan er in Oost ook weer gestemd worden op kandidaten – van politieke partijen of van daarbuiten - voor de stadsdeelcommissie. Een formele politieke stem heeft die commissie ook de komende vier jaar niet, maar ‘de positie van de stadsdeelcommissie wordt versterkt’, zo heet het op de gemeentelijke website.

Er is binnen de bestuurlijke gelederen van de gemeente, natuurlijk ondersteund door enkele consultaties onder bewoners, geëvalueerd. Er viel tot geen andere conclusie te komen dan dat de stadsdeelcommissies de afgelopen vier jaar een farce waren. Voor de logische consequentie daarvan, het opheffen van deze overbodige pseudodemocratische ogen en oren van de buurt, is evengoed niet gekozen. Nee, de stadsdeelinfluens gaat serieus worden versterkt, is de bedoeling.

Voorbeeld

In december stond tot mijn verbazing op de agenda van de stadsdeelcommissie het Beleidsvoorstel Opkoopbescherming. Het College van Bestuur van Amsterdam heeft het voornemen voor de gehele stad te laten gelden dat woningen met een WOZ-waarde van € 512.000,- niet langer gekocht mogen worden door beleggers voor verhuur. Er zijn enkele uitzonderingsbepalingen. De regering heeft dit beleidsinstrument om kopende inwoners iets meer kans te geven op de woningmarkt mogelijk gemaakt per 1 januari 2022. Een half uur lang werden wijze opmerkingen gemaakt door de leden van de commissie. De instemming met het voornemen was unaniem en op twee na werd verder door de leden een voorstel aangenomen om Ivar Manuel als bestuurder Wonen van het stadsdeel een dringend advies over te laten brengen aan de wethouder Wonen van de gemeente. Dat advies luidde, met zeer plausible argumenten: de grens mag wel een flink stuk hoger liggen dan de genoemde € 512.000,-. Heel goed. En in andere stadsdelen zullen ze vast net zo verstandig zijn en iets

vergelijkaars adviseren. En betrokken organisaties en bewoners mogen vast ook hun zegje doen bij deze inspraakronde en eveneens iets vergelijkbaars adviseren. Er is geen greintje stadsdeelpolitiek aan de orde in dit voorbeeld. En de status van het advies van de commissie is formeel niet anders dan dat van mijn buurvrouw en mijzelf. En ze hebben ook bijna allemaal partijgenoten in de gemeenteraad en het Amsterdams bestuur. Die gaan er toch over?

Nog een voorbeeld

Dwars door de buurt is een buurtkrant. Bij uitstek is het een lokaal communicatiekanaal. Toch werd Dwars de afgelopen jaren verwezen naar de gemeenteraadsleden om te lobbyen voor het voortbestaan, op gemeentelijk

niveau ging men over de ‘buurtmediafinanciën’. Natuurlijk was de goodwill van de leden van de bestuurscommissie Oost welkom, maar nee, ze gingen er niet over. Wel belangrijk was de rol van het stadsdeelbestuur, maar die rol is feitelijk een ambtelijke, geen politieke. De onduidelijkheid overheerst, ook bij alle mogelijke betrokkenen bij het maken van beleid.

Formeel

Opkoopbescherming is geen onderwerp voor de stadsdeelcommissie. Het voortbestaan van Dwars ook niet, want er is geen financiële taak voor de commissie, geen beslissingsbevoegdheid over subsidies, er is alleen een louter adviserende taak. Formeel maakt de gemeenteraad financiële afwegingen, in de praktijk gaat het college van B & W over de grote getallen, ambtenaren over de invulling met wat bescheidener cijfers.

Dat gebiedsplannen een stadsdeelaangelegenheid zijn lijkt duidelijk, de financiering van genoemde activiteiten zal doorgaans wel ambtelijk geregeld zijn. Voor extra activiteiten (die geld

kosten) zal dus altijd weer gemeentelijke instemming nodig zijn. Op de agenda van deze maand staat bijvoorbeeld het ontwerp Maaiveld Bajeskwardier. Daar kan de commissie stadsdeel Oost lustig over mee adviseren! Waarover de gemeente gaat en waarover het stadsdeel is belangrijk. Maar vooral belangrijk is het via welke weg een bewoner zijn zegje kan doen, hoe participatie enigszins vorm wordt gegeven. Of de verbeterpunten die uit de evaluaties zijn voortgekomen voor een betere lokale democratische praktijk gaan zorgen, daar durf ik niet al te optimistisch over te zijn. Maar de gratuite opsomming van goede voornemens wil ik u niet besparen.

De uit te werken voorstellen

- Een steviger mandaat voor stadsdeelbestuurders
- De positie van de stadsdeelcommissie wordt versterkt
- Instellen van gelote stadspanels
- Minder afstand tussen stadsdeel en kiezer
- Meer contact tussen stadsdeelcommissie en de gemeenteraad
- Meer invloed en ruimte voor Amsterdammers om te participeren
- De leeftijd voor actief en passief stemrecht stadsdeelcommissie naar 16 jaar
- Amsterdammers van buiten de EU met een geldige verblijfsvergunning krijgen, nadat zij 2 jaar in Nederland wonen, actief en passief kiesrecht voor de stadsdeelcommissie
- Verbeteren van de ambtelijke organisatie en cultuur

Verkiezingen

Deze Dwars en dit artikel verschijnen te laat om u met reden te interesseren voor de kandidatuur van de stadsdeelcommissie. Op 31 januari konden kandidatenlijsten voor gemeenteraad en stadsdeelcommissies worden ingeleverd. Maar stemmen op 16 maart kunt u nog wel, op een kandidaat voor de gemeenteraad en op een kandidaat voor de stadsdeelcommissie! #

Het Galileiplantsoen is plotseling veranderd in een zandbak en een plek met volop werkzaamheden. Bewoners zijn overvallen. De lokale politiek laat het afweten. In de volgende Dwars meer hierover.

Keuze genoeg, maar waar tussen?

Redactioneel | Illustratie: Judith Lammers

Wat vindt u belangrijk om te weten als u op 16 maart uw stem uitbrengt voor de gemeenteraadsverkiezingen? We laten de lijsttrekkers van de grootste partijen zelf aan het woord – Groen Links, D66 en PvdA. De lijsttrekker van de VVD, Claire Martens, kon helaas geen tijdig moment in haar agenda vinden voor een interview. Maar we willen u van alle partijen de belangrijkste punten laten weten. Aan u de keuze. We zijn nog niet bekend met alle eventuele nieuwe partijen. Die moet u dus missen.

VVD (6 zetels)

- 1) Veiligheid (fouilleren, cameratoezicht en verdubbeling van het aantal handhavers),
- 2) Vrijheid om te zijn wie je bent,
- 3) Economie (de banen van de toekomst moeten we nu zeker stellen),
- 4) Wonen (fors meer nieuwbouw, verdubbeling betaalbare koopwoningen en als noodmaatregel een opkoopverbod van woningen in de hele stad; afschaffen erfpachtstelsel),
- 5) Duurzaamheid (we willen de doelen

- uit het Nederlands Klimaatakkoord halen),
- 6) Schone stad (sterkere handhaving, hogere afvalcapaciteit en slimme containers),
- 7) Bereikbaarheid (extra metrolijnen en fietspaden),
- 8) Drukke (‘bruisfonds’ om overlast aan te pakken),
- 9) Onderwijs (herstel vrije schoolkeuze)
- 10) Groen en recreatie (grootschalige vergroening).

SP (3 zetels)

- 1) Betaalbaar wonen in fijne buurten,
- 2) Armoede bestrijden en dakloosheid oplossen,
- 3) Een aanvalsplan tegen ‘ziekmakende ongelijkheid’,
- 4) Een economie voor alle Amsterdammers,

Naar de stembus op 16 maart

- 5) Onderwijs als motor van emancipatie,
- 6) Kunst en cultuur voor iedereen,
- 7) Energie van en met de mensen,
- 8) Een solidaire en democratische stad,
- 9) De openbare ruimte is van ons allemaal,
- 10) Een diverse stad waarin iedereen meedoet,
- 11) De bereikbare stad
- 12) Een veilige stad.

Partij voor de Dieren (3 zetels)

- 1) Dieren – een beschaaftde gemeente kan niet zonder deugdelijk dierenwelzijnsbeleid -,
- 2) Groen – tegen het volbouwen van alle open plekken in de stad -,
- 3) Klimaat, verkeer en luchtkwaliteit - voor schone lucht en leefbare openbare ruimte -,
- 4) Circulaire economie, duurzaamheid en plastic – de wegwerpeconomie heeft zijn langste tijd gehad -,
- 5) Drukke en festivalisering – festivalheffing -,
- 6) Openbare ruimte en wonen,
- 7) Zorg, onderwijs en cultuur
- 8) Veiligheid en financiën.

DENK (2 zetels)

- 1) Amsterdam is de stad van diversiteit en daar zijn we trots op! Onze diver-

Waar moet het heen met de stad?

Tekst: Carolien Gevers | Fotografie: Frank Schoevaart

‘Spreek je uit en ga stemmen’ is het eerste dat Rutger Groot Wassink de bewoners van Oost wil toeroepen. De Wethouder Sociale zaken, Diversiteit en Democratisering is persoonlijk al jaren fan van het stadsdeel.

In zijn studententijd was hij lange tijd kind aan huis bij een vriend die in Jeruzalem woonde, de wijk die toen op de nominatie stond voor de sloop. Maar ook op de Javastraat waar een vriend in die tijd een kledingzaak begon. ‘Dat was toen nog een buurt met grote problemen en ik dacht waar begin je aan, maar die winkel is er nog steeds en loopt als een trein.’ Groot Wassink, die alle stadsdelen even belangrijk vindt, ziet het uiterst diverse Oost wel als een verpersoonlijking van alle ingewikkelde vraagstukken in de stad. ‘Al die verschillende culturen met hun eigen achtergrond, tradities, religies, rituelen. Je ziet het ook terug in ons eten. Falafel, kreeft of gewoon patat, je vindt het allemaal op de Javastraat! Maar ook met hun eigen noden, kwetsbaarheden en krachten. Dat is ons Amsterdam. We moeten het samen doen.’

Armoede

‘Vraag je me hoe? Ik kan het illustreren aan de hand van de woningmarkt. Er is sprake van een toenemende ongelijkheid. Wonen moet een recht zijn en geen speeltje voor huisjesmelkers met het grote geld. Groen Links wil aansturen op meer sociale huurwoningen voor midden en lage inkomensgroepen en vermindering van de macht van beleggers die nu voor een groot deel de markt bepalen. Er is nog zoveel armoede in de stad.

‘Wonen moet een recht zijn en geen speeltje voor huisjesmelkers met het grote geld’

‘Je ziet het ook terug in het vraagstuk van de klimaatcrisis. Iedereen wil dat onze planeet blijft voortbestaan maar wij voegen daar klimaatrechtvaardigheid aan toe. Want die transitie naar minder CO2 uitstoot en schonere energie zal de grootste prijs vragen van de laagste inkomensgroepen die doorgaans in nog armoedige en nauwelijks geïsoleerde huizen wonen. Dus die moeten als eerste financieel ondersteund worden. Kijk wat dat betreft eens naar al die huizen in Zeeburg, de Dapper- en Transvaalbuurt, daar moet nog zoveel aan gedaan worden. Los van alle mooie

renovaties zoals bijvoorbeeld in de Indische buurt. Daarnaast kan de stad nog veel meer vergroenen wat mij betreft. Ik zie nog teveel stenen. Zie al die overvolle kleine straatjes zoals de Balistraat met veel te veel auto’s. En natuurlijk helemaal een doorn in het oog is de Weesper, die sociaaldemocratische snelweg door de stad. We moeten de fietser voorrang geven, straten verbreden, parkeergarages weren uit de binnenstad en verplaatsen naar onder de grond. Gelukkig blijkt uit onderzoek dat er een trend is dat jongvolwassenen minder auto’s kopen en meer auto’s delen.’

Segregatie

‘Ook in het onderwijs zie je de segregatie. Iedereen wil gelijke kansen voor onze diverse stad. Maar nog steeds hebben we met name hoofdzakelijk witte gymnasia en vwo-scholen in Zuid. De jeugd met een migratieachtergrond valt nog te vaak buiten de boot. Het onderwijs heeft het zwaar. Meer administratie met minder geld en leerkrachten. Dus er is in de loop der jaren een markt ontstaan van allerhande particuliere bijles- en examentrainingen. Alleen de mensen met de hogere inkomens kunnen zich dat permitteren voor hun kinderen. In plaats van kansen spreek ik daarom liever van gelijke uitkomsten. Groen Links wil, zolang het onderwijs zelf zo weinig middelen heeft, juist die lagere inkomensgroepen steunen zodat die ook indien nodig die bijlessen kunnen bekostigen.’

‘En of dat wenselijk is? Natuurlijk moeten we ons afvragen of we hiermee niet de status quo van de kwaliteit van het huidige onderwijs in stand houden. Je zou denken dat in eerste instantie de leerkrachten in staat zouden moeten zijn alle jeugd zo te onderwijzen dat bijles niet nodig is. Het is een breed vraagstuk. De overheid heeft hier ook een hand in. Leerkrachten worden overvraagd met het afnemen van vragenlijsten, toetsen en een hoop extra administratie terwijl ze ondertussen ook geacht worden in hun lessen aandacht te besteden aan alle actuele thema’s als de verdraagzaamheid en racisme, mediawijsheid of de LHBTIQ+ ongelijkheid. Leerkrachten hebben steeds meer opvoedkundige taken gekregen.’

Common ground

‘En ouders zijn drukker dan ooit. De arbeidsmarkt met haar vele flex contracten en druk van werkgevers leidt bij menige ouder tot enorme stress. Als maar produceren en consumeren. Waar

Rutger Groot Wassink van Groen Links

is nog tijd en rust? We hebben met z’n allen een te jachtige samenleving gecreëerd. Terwijl het in deze tijd en in deze hyperdiverse stad juist zo nodig is om meer met elkaar in gesprek te gaan en naar elkaar te luisteren. We moeten een soort ‘common ground’ vinden samen. Wat vinden we belangrijk en delen we? In plaats van onze verschillen uitvergroten. Dat geldt ook voor onze zorg. We stonden in de eerste lockdown echt allemaal te klappen voor ons zorgpersoneel. Dat gaf samenhang en wat denk je? Nu krijgen ze geen cent meer, net zoals onze nationale politie. Dat kan toch niet, dat we als samenleving onze broodnodige gezondheidszorg, beveiliging en onderwijs zo verwaarlozen?’ ‘En kijk naar onze cultuur. Het hart van onze samenleving staat nu al zo lang in de kou. Toen de pandemie haar intree deed heb ik een cultuurdesk opgezet om al die artiesten en technische ondersteuners tijdelijk op andere werkplekken in te zetten. Mensen bij elkaar brengen en samen nieuwe ideeën creëren daar geloof ik in. Maar ik ben ook positief. Ik zie namelijk ook, en met name in Oost, mooie gezamenlijke initiatieven.’

Kracht van de buurt

‘Kijk bijvoorbeeld naar de projecten van

de Dappere Dames in Oost. Die Marokkaanse vrouwen die met elkaar initiatieven ontwikkelden voor betere openbare kinderspeelplekken in de buurt en die in de lockdown meteen startten met het uitdelen van voedselpakketten aan daklozen en anderen die in de knel zitten. En ze geven tegenwoordig ook voorlichting over Corona en het test- en vaccinatiebeleid. Of Habiba die met de buurt gaat dansen en koffie drinken. In West waar ik woon zijn ook zulke initiatieven, je ziet dan lokaal dat mensen van heel verschillende komaf elkaar treffen en plezier maken. Ik ben dan ook overtuigd van de kracht van lokale media.’

Fan van de buurtkrant?

‘Ha ha, zeker! Ik heb al jaren terug, in mijn rol als fractievoorzitter, extra subsidie aangevraagd voor de lokale media. Destijds werd dat afgewezen maar vorig jaar is er een bedrag voor gereserveerd. In mijn buurt bestaat nog steeds de al oude Staatskrant. Dat vind ik geweldig. Het blijkt dat hele groepen mensen die krant beter lezen dan elke landelijke. Dus ja, Dwars en alle andere lokale kranten passen helemaal in mijn denken over een common ground voor onze huidige multiculturele samenleving. We zouden die media structureler moeten ondersteunen. #

siteit gaan we beter benutten!,
2) Wij willen eerlijke kansen voor onze jeugd en betere carrièremogelijkheden voor kwetsbare groepen; een einde aan etnisch profileren bij de politie, onder advisering op scholen en armoede,
3) Wij willen een betere verdeling van het woningaanbod, stimuleren openbaar vervoer en verbeteren de luchtkwaliteit in de stad.

JA21 (2 zetels), het Juiste Antwoord, heeft (nog?) geen apart programma voor Amsterdam; het wil een brede volkspartij op rechts zijn, een partij die

staat voor minder regeldruk, lastenverlichting, een streng immigratiebeleid en ondersteuning voor de ondernemers die ons land groot maken. Een partij die hardwerkend Nederland steunt, maar ook hulp biedt aan kwetsbaren en ouderen. Een partij die begrijpt dat Nederlanders vrijheid nastreven, maar ook verbondenheid, en dat beleven via onze gedeelde geschiedenis, cultuur en tradities.

CDA (1 zetel)

- 1) Een zorgzame stad,
- 2) Wonen in de stad
- 3) Een schone stad;

Kernwaarden zijn:

- 1) Rentmeesterschap – verantwoord omgaan met kapitaal en niet de rekening doorschuiven naar volgende generaties -,
- 2) Gespreide verantwoordelijkheid – vertrouwen in mensen en organisaties -,
- 3) Gerechtigheid – zorg voor mensen die kwetsbaar of afhankelijk zijn –
- 4) Solidariteit – betrokken burgers versterken de onderlinge verbondenheid -.

Bij 1 (1 zetel)

- 1) ‘Op de punten waarop wij vinden dat

die kansen niet eerlijk zijn verdeeld, zetten wij ons in’,
2) ‘Het is een onverdraaglijke schande dat we in een van de rijkste landen ter wereld leven en er nog steeds armoede is’, ‘Wij willen ervoor kunnen zorgen dat alle mensen voldoende inkomen hebben om menswaardig van te kunnen bestaan’.

Christen Unie (1 zetel)

- 1) Terugdringen armoede en schulden,
- 2) Groei aantal sociale huurwoningen en zelfwoonplicht voor koopwoningen,
- 3) Ruimte voor informele netwerken,

Vervolg op pagina 18

Rood in Amsterdam

Tekst: Evelien Polter | Fotografie: Frank Schoevaart

Toen Marjolein Moorman eind jaren negentig naar Amsterdam verhuisde en de stad in fietste kreeg ze het gevoel dat ze hier alles kon worden en zijn wat ze wilde. De stad tilde haar op. Maar is dat nog steeds zo?

De waardes van de sociaaldemocratie, zoals eerlijk delen, gelijke kansen en vrijheid typeren voor Marjolein Moorman de ziel van de stad. Maar ze maakt zich zorgen omdat er grote veranderingen plaatsvinden. De ziel van Amsterdam staat onder druk, onder meer doordat de huizenmarkt aan het exploderen is. ‘Mensen kunnen hier nu alleen maar komen wonen als ze het in economisch opzicht hebben gemaakt. Daardoor verandert de samenstelling van de bevolking. Nieuwe leerkrachten kunnen hier nu geen betaalbaar huis meer vinden.’

‘Als we niet zorgen dat de huidige ontwikkeling op de woningmarkt stopt, dan raken we de ziel van Amsterdam kwijt’

Wat wil de PvdA met de woningmarkt?
‘Voordat ik wethouder werd zat ik acht jaar in de gemeenteraad. Ik ben toen de strijd aangegaan met Airbnb en met beleggers. Ik organiseerde een hoorzitting in het stadhuis waar ik Prins Bernhard voor uitnodigde. Ik wilde hem te vragen waarom hij zo veel panden bezit in Amsterdam en waarom hij die verhuurt voor torenhoge bedragen. Helaas kwam hij niet opdagen. De VVD en D66 deden wel mee aan die hoorzitting, maar zij vonden elke beperking van de markt verkeerd.’
‘De PvdA wil dat sociale huurwoningen niet zomaar verkocht mogen worden, en vindt dat er een zelfbewoningsplicht voor elke nieuw gekochte woning moet komen. Als we niet zorgen dat de huidige ontwikkeling op de woningmarkt stopt, raken we de ziel van Amsterdam kwijt.’

Jouw leus ‘Ongelijk investeren voor gelijke kansen’ staat nu in het regeerakkoord.
‘Ja, daar ben ik trots op. Het bewijst dat het zin heeft om dingen heel vaak te zeggen en ervoor te gaan. Mijn opvatting is dat er gelijke kansen moeten zijn voor elk kind. Door ongelijk te investeren geven we meer, waar meer nodig is. Zo creëren we gelijke kansen voor kinderen. Op dit moment is het zo dat in wijken waar kinderen het minste meekrijgen van thuis het lerarentekort drie keer zo groot is als in andere wijken. Daardoor krijgen die kinderen minder goed onderwijs, weer gevolgen heeft voor hun toekomst. Terwijl deze kinderen, waarvan sommigen met een problematische thuissituatie te maken hebben, juist extra goede leerkrachten nodig hebben.
De PvdA is voor een gratis voorschool voor alle kinderen en de partij wil dat bij alle kinderen een brede talentontwikkeling gestimuleerd wordt. Ook mogen kinderen niet worden uitgesloten als gevolg van de ouderbijdrage. Als wethouder Onderwijs én Armoede heb ik ervoor kunnen zorgen dat ouders met een stadspas hun ouderbijdrage met die pas kunnen betalen. Dat zorgt er weer voor dat elk kind mee kan op schoolreisje.’
‘Ook de familiescholen zijn onderdeel van mijn gelijke kansenaanpak. Het zijn scholen waar niet alleen de kinderen, maar het hele gezin worden ondersteund als dat nodig is. De ouders krijgen daar hulp bij financiële problemen, opvoedondersteuning en eventueel begeleiding naar werk.’

Lodewijk Asscher was net als jij PvdA wethouder Onderwijs, hoe treed je in zijn voetsporen?
‘Ik ben, net als hij, doorgegaan met het benoemen van wat er niet klopt. Ik strijd tegen de grote kansenongelijkheid die ik zie binnen het onderwijs. Ik zie dat er op scholen in probleemwijken grote lerarentekorten zijn. Dat benoem ik en doe vervolgens alles wat in mijn vermogen ligt om daar verandering in aan te brengen. Soms is het niet mijn formele opdracht. Ik ga bijvoorbeeld

niet over de lerarsalarissen, maar het lukte me toch om geld los te peuteren in Den Haag waardoor leerkrachten in achterstandswijken nu een extra bonus krijgen. Daarnaast heb ik een brede brugklasbonus geïntroduceerd om scholen voor voortgezet onderwijs te stimuleren het selectiemoment te verleggen van twaalf naar veertien jaar. Hierdoor krijgen kinderen met een vmbo-t-, havo- of vwo-advies in één klas onderwijs. Zeven middelbare scholen maken gebruik van deze brugklasbonus.’

Is klimaatpolitiek een van de belangrijke issues voor de PvdA?
‘In het beginselprogramma van de PvdA staat dat we solidair moeten zijn met toekomstige generaties, dus ja, een schone en leefbare wereld hoort tot onze basisprincipes. Wat ons typeert is dat je groen rood moet doen. Dat wil zeggen dat als je wilt verduurzamen en vergroenen je daarin iedereen mee moet nemen. Daarom is energietransitie een belangrijk thema, omdat de rekening niet neergelegd kan worden bij mensen die in slecht geïsoleerde sociale huurwoningen wonen. Zij kunnen geen zonnepaneel op het dak leggen of hun huis isoleren. Dat huis is immers niet van henzelf. Daarom moet er een isolatieoffensief voor huurhuizen komen, daar moet de gemeente goede afspraken met de woningbouwcoöperaties over maken. Een beter milieu begint niet bij jezelf. Een beter milieu begint bij een betere overheid.’

‘De gemeente is aandeelhouder van Schiphol waardoor we daar invloed kunnen uitoefenen. De PvdA is niet voor groei. Kortere afstanden zoals naar Parijs kun je veel beter met de trein afleggen Als ik hoor dat er duizenden lege vliegtuigen de lucht ingaan om landingsrechten vast te houden, vraag ik me af, hoe kan dit? Er zijn veel partijen die achter de schermen hun belangen proberen veilig te stellen.’
‘Er zijn bijna geen partijen die het belang van klimaatpolitiek niet inzien. Maar de een gaat verder dan de ander. Voor mij kunnen ambities niet hoog genoeg zijn. Maar je moet het wel doen op een manier waarop iedereen mee kan doen. Ook hier: ongelijk investeren voor gelijke kansen.’

Je boek ‘Rood in Wassenaar’ is net uit. Waarom die titel?
‘Rood heeft voor mij een dubbele betekenis. Mijn ouders hadden een rode politieke kleur, stemden PvdA, in het liberale en rijke VVD-dorp Wassenaar. Rood staat voor mij ook voor roodstaan bij de bank. Mijn moeder en vader hadden minder te besteden dan velen in Wassenaar. Zij voelden zich soms minder omdat er geen geld was. Ik laat in het boek zien, aan de hand van mijn eigen ontwikkeling en ervaringen, dat succes geen eigen keuze is maar afhankelijk is van geluk en pech. Ik vertel in het boek hoe het socialer en democratischer kan.’ #

- Vervolg van pagina 17**
- maatschappelijke organisaties, sociale gemeenschappen en kerkelijke initiatieven,
 - 4) Ruimte voor duurzame initiatieven en volle inzet op energietransitie,
 - 5) Steun voor kwetsbare Amsterdammers zoals daklozen en ongedocumenteerden,
 - 6) Geen uitbuiting, afschaffen moderne slavernij,
 - 7) Iedereen veilig in Amsterdam, strenge aanpak criminaliteit en ondermijning, waar nodig camera-toezicht,
 - 8) Gelijke kansen voor kinderen en jongeren in alle wijken,
 - 9) Geen discriminatie en uitsluiting op basis van religie, algoritmes of beleid
 - 10) Menselijke maat bij de gemeente.
- Partij van de Ouderen (1 zetel)**
- 1) Algemeen – er moet een coördinerend wethouder ouderenbeleid worden aangesteld -,

- 2) Veiligheid – meer blauw op straat -,
 - 3) Werk en inkomen – betere positie 45+ ers op de arbeidsmarkt -,
 - 4) Wonen – langer zelfstandig in betaalbare huisvesting -,
 - 5) Welzijn – tegengaan isolement en eenzaamheid -,
 - 6) Zorg – menselijke en betaalbare zorg -,
 - 7) Onderwijs,
 - 8) Jongeren,
 - 9) Sport,
 - 10) Vervoer,
 - 11) Recreatie,
 - 12) Dieren,
 - 13) Ontwikkelingssamenwerking,
 - 14) Financiën
 - 15) Gemeentelijke overheid.
- Forum voor Democratie (1 zetel)** heeft geen apart programma voor Amsterdam; in het partijprogramma staat onder meer dat ze voor afschaffing van de buitenproportionele coronamaatregelen zijn.

NIDA (1 zetel) doet niet mee aan de gemeenteraadsverkiezingen.

Coalitievorming

- Volt (geen zetel)**
- 1) Kiezen voor een duurzaam Amsterdam / Groene galerij / Energie: de mix van morgen / Een schone stad / Veiligheid
 - 2) Een nieuwe kijk op economie / Thuis in de stad / Betaalbaar bouwen betaalbaar houden / Innovatiehoofdstad / Toerisme
 - 3) Gelijke kansen voor iedereen / Zorg voor vertrouwen / Verklein de verschillen / Jeugdzorg als springplank
 - 4) De moderne hoofdstad / De toekomst van Amsterdam / Samenleven in het digitale tijdperk / Bereikbaar en in beweging
 - 5) De ziel van de stad / Geïnformeerd en betrokken
 - 6) Toekomst: Made in Europe

‘Het is ernst: we staan op een kantelpunt’

Tekst: Arie van Tol | Fotografie: Frank Schoevaart

Reinier van Dantzig is lijsttrekker van D66 bij de komende gemeenteraadsverkiezingen. De afgelopen vier jaar was hij fractievoorzitter van zijn partij in de gemeenteraad. Inmiddels maakt D66 al weer acht jaar deel uit van de coalitie die de stad bestuurt.

Het verkiezingsprogramma van D66 heeft de titel *Vrijheid in verbinding*. Welke kernboodschap ligt erin vervat? Reinier van Dantzig brandt direct los: ‘Er zijn momenteel een aantal crises gaande, lange termijn crises. De stad Amsterdam staat onder druk. De gevolgen van corona zijn enorm, de klimaatcrisis is zeer dreigend, er is een gigantisch woonprobleem. Met genoemde en andere problemen worden de vrijheid, maar ook de verbinding tussen burgers nogal op de proef gesteld. D66 wil met radicale progressieve veranderingen de crises te lijf en die vrijheid van en verbinding tussen mensen weer versterken.’

We spreken elkaar live in een zaal van de Stopera. Het gebouw is zo goed als uitgestorven. Veel van de politieke, bestuurlijke en ambtelijke activiteiten gebeuren voornamelijk digitaal. Van Dantzig benadrukt de ernst van de huidige situatie: ‘We staan op een kantelpunt. We kunnen niet gewoon doorgaan. Er moeten radicale besluiten worden genomen, en vooral moet er scherp toegezien worden dat de uitvoering van die besluiten snel ter hand wordt genomen.’

Geen dak mag onbenut blijven

Daken benutten

‘Er is nooit eerder zo’n groen college geweest in Amsterdam. Er is 150 miljoen euro extra vrijgemaakt voor duurzaamheid. Kortom, geld voor uitvoering van maatregelen is er maar die uitvoering moet veel beter. Er zijn nog heel veel slecht geïsoleerde woningen, de komende jaren moeten gemeente, corporaties en particuliere verhuurders zorgen dat er niet één woning niet aangepakt wordt. De bestaande voorraad woningen moet duurzame daken krijgen: of zonnepanelen of groene daken. En alle nieuwbouw moet voldoen aan strenge duurzame normen.’

Van Dantzig is stellig, vindt dat de tijd van vrijblijvendheid voor nieuwbouw voorbij is. Daarnaast wil hij de Amsterdammers meenemen in de transitie: ‘We moeten de deuren langs, om mensen te overtuigen dat we echt van het gas af moeten. De daken langs: geen dak mag onbenut blijven. Als we het op zijn beloop laten is dat de ondergang van Amsterdam, binnen acht jaar. En ook het organiseren van de transformatie van gas naar andere warmtebronnen zal beter moeten, sneller moeten, minder stroperig.’

Windmolens

‘Ook als we alle daken in Amsterdam hebben voorzien van zonnepanelen is dat nog veel te weinig. Windenergie is ook erg noodzakelijk. Natuurlijk mogen windmolens niet leiden tot gezondheidsproblemen. Maar er zijn plekken waar ze geen kwaad kunnen, behalve dat ze niet mooi zijn. Er is een afwegingskader in de maak en ik verwacht definitieve besluitvorming van het nieuwe college.’ In het kader van duurzaamheid is D66 ook voor schoon vervoer, voor het

verder weren van vuile motoren en het doortrekken van de Noord Zuid lijn naar Schiphol. Als het over Schiphol gaat is Van Dantzig terughoudender: ‘Groeien kan niet langer, dat is zeker. Maar het economische belang is groot. Het is heel slecht voor het klimaat, ja. Maar het is wel de meest duurzame luchthaven. Wij willen niet dat het een soort zweefvliegcentrum wordt. Om mensen een alternatief te bieden, zet D66 zich in voor betere internationale treinverbindingen door heel Europa.’ Tot slot laat Van Dantzig bij dit onderwerp de term groene bedrijvigheid vallen: ondernemers moeten gestimuleerd worden flink duurzamer te worden.

Onderwijs

Het huidige college van Groen Links, PvdA, SP en D66 heeft ook flink geïnvesteerd in onderwijs. Dat mag toch vooral een succes heten voor D66, dat dus de onderwijsambitie in Amsterdam al acht jaar weet waar te maken. Maar het lerarentekort dan, daar is toch weinig verbetering te bespeuren? Van Dantzig beaamt dat: ‘Helaas, het probleem van het lerarentekort is niet opgelost. De gemeente heeft er ook maar een beperkte verantwoordelijkheid voor. Maar bijvoorbeeld het met voorrang verzorgen van huisvesting voor leerkrachten loopt nog niet soepel genoeg. De pluspunten in het onderwijs zijn met name de versterking van schoolteams, de komst of terugkeer van klassenassistenten, van conciërges en van vakleerkrachten als bijvoorbeeld de gymleraar.’

Wooncrisis

Als landelijk het woningtekort al tot grootste probleem wordt verklaard, dan geldt dat zeker ook voor Amsterdam. Partijen erkennen natuurlijk allemaal dat de nood onaanvaardbaar hoog is, maar verschillen in het benadrukken van een doelgroep. D66 neemt het vooral op voor de middeninkomens. Van Dantzig: ‘Er zijn accentverschillen tussen de politieke partijen. Maar het punt is simpelweg dat huizen die vrijkomen in de koop- dan wel huursector alleen betaalbaar zijn voor rijke mensen. De afgelopen bestuursperiode zijn er 50.000 woningen bij gekomen. Dat is een recordhoeveelheid. De ambities voor de komende jaren zijn ook hoog. Maar de uitvoering staat onder druk: vanwege het tekort aan bouwvakkers, tekort aan heipalen en de stikstofbeperkingen.’

Oplossingen

Reinier van Dantzig rept van een aantal variabelen waar wellicht een deel van de oplossing van het Amsterdamse woningtekort ligt: ‘De gemiddelde woningprijs van een nieuwbouwwoning zou lager kunnen als ontwikkelaars met minder rendement tevreden zijn. Dat is geen onbegaanbare weg voor bijvoorbeeld institutionele beleggers als de pensioenfondsen. Maar dan is ook een beweging van de gemeente wenselijk: door als het ware met een lagere grondprijs de woningbouw te subsidiëren. Zelf een aandeel nemen om woningen te ontwikkelen is een andere mogelijkheid. Zelfbouw stimuleren. Het anti-speculatiebeding toepassen. Verder is veel meer

wonen op het water een aantrekkelijke optie.’

‘En dan iets heel anders: de verdeling van de huidige voorraad woning, de wijdverbreide mismatch. De ouderen in een grote gezinswoning versus de gezinnen van vier in een te kleine en te dure huurwoning. Er is veel meer ambitie nodig bij het aanpakken van die scheefgroei.’ Het optuigen van een eigen gemeentelijke corporatie, een idee van Groen Links, vindt hij verre van verstandig: ‘De gemeente moet niet willen concurreren met de bestaande corporaties, ze moet ze aansporen tot actief en duurzaam bouwen, beheer en onderhoud.’

Opkoopbescherming

Ook D66 is blij dat het grootschalige opkopen van woningen over enkele maanden in heel Amsterdam aan banden gelegd gaat worden. Maar waarom gaat er een grens getrokken worden bij het

bedrag van € 512.000,-? Boven die grens kan een belegger nog altijd wel meedingen naar de koop van een pand en het duur verhuren en/of verkameren. Van Dantzig: ‘Het betekent dat 60 % van de woningen beschermd wordt tegen opkoop, dat is een aanzienlijk gedeelte. Ik had ook liever een zo hoog mogelijk bedrag gezien. Maar de juridische haalbaarheid is hier in het geding. Dat een wethouder van SP-huize niet voor een hoger bedrag ging zegt waarschijnlijk genoeg. De verordening moet wel overeind blijven bij de rechter.’

Slechts enkele van de vele onderwerpen zijn in dit artikel de revue gepasseerd. Tijdens ons gesprek kwamen ook nog de lokale democratie en het toerisme ter sprake. In het verkiezingsprogramma *Vrijheid in verbinding* kunt u veel meer lezen over de standpunten van D66 – amsterdam.d66.nl #

Dwars door Oost in de Jungle

TALKSHOW

ENTREE GRATIS!

VERKIEZINGS-SPECIAL!

Donderdag 24 februari 20.00 uur

De 36e editie van talkshow Dwars door Oost in de Jungle staat in het teken van de gemeenteraadsverkiezingen van 16 maart. Uitgenodigd zijn de lijsttrekkers van de vier grootste partijen in de huidige gemeenteraad:

Rutger Groot Wassink van Groen Links | **Reinier van Dantzig** van D66
Claire Martens van de VVD | **Marjolein Moorman** van de PvdA.

Inleiders zijn: **Zef Hemel**, visionair planoloog [‘Er was eens een stad’]
Melissa Koutouzis, (mede-)organisator van het woonprotest

Jungle Amsterdam
Tweede van Swindenstraat 26
1093 VS Amsterdam

Ondervoeding bij ouderen

Tekst: Ouderadviesraad | Illustratie: Ruud Meijer | Kleine illustraties: Voedingscentrum

Een gezonde eetlust en regelmatig eten spreekt niet meer vanzelf bij ouderen die alleen zijn komen te staan en die zich eenzaam en depressief voelen. Ondervoeding dreigt als niemand in de omgeving alarm slaat. Zelf zijn ze zich de ernst van de situatie niet altijd bewust.

Hetty loopt in de supermarkt met een bloknootje en potlood. Als zij iets uit een schap pakt en het in haar wagentje legt, krabbelt ze wat op het blokje. Ik heb haar lang niet meer gezien. Ze lacht: 'Ik heb er zo genoeg van om iedere dag te bedenken wat ik zal eten. Evert, mijn man, is overleden en ik mis zijn gezelschap. Ik krijg wel eens invalen, maar in de winkel ben ik dat dan weer vergeten. Daarom schrijf ik mijn ideeën voor een maaltijd hierin op en een keer per week maak ik een overzicht van het weekmenu. Dan haal ik daar de boodschappen voor in huis en kook ik iedere dag iets anders! Soms maak ik teveel en dan heb ik voor de volgende dag eten over of ik vries het in. Zo verdien ik een vakantie-dag en hoef ik niet te koken!' 'Wat schaft de pot vandaag?' vraagt ik haar. 'Spinazie met gebakken aardappeltjes, een omelet en yoghurt met vruchtjes toe.' 'Eet smakelijk!'

Maaltijden overslaan

Van de eetproblemen krijgt overgewicht veel aandacht en zijn talrijke initiatieven erop gericht om obesitas aan te pakken. Daarbij staat ondervoeding in de schaduw en wordt de rol van de diëtiste bij een te laag gewicht onderbelicht. Bij 10 tot 30 % van de alleenstaande ouderen komt ondervoeding voor. Steeds meer ouderen wonen op zeer hoge leeftijd zelfstandig thuis. Eenzaamheid en depressiviteit, medicijngebruik, problemen met het gebit en moeite met kauwen en slikken hebben invloed op het eetpatroon. Maaltijden worden overgeslagen, omdat het eten anders smaakt of de eetlust ontbreekt. De verwachting is dan ook dat het aantal ziekenhuisopnames van ondervoede ouderen zal toenemen.

Ondervoeding

Bij ondervoeding is het evenwicht tussen de opname van voedingsmiddelen en de energiebehoefte van het lichaam verstoord. Dat kan acuut of langdurig zijn en leiden tot gewichtsverlies, vermoeidheidsklachten en verminderde spierkracht. Lichamelijke activiteiten zoals boodschappen doen en traplopen kosten moeite en het risico op vallen neemt toe. Ook duurt het herstel na ziekte langer en is de kans op complicaties groter. Onderliggende ziektes zoals kanker of ondervoeding door verminderde eetlust kunnen daarbij een rol spelen.

Metten en wegen

Over- of ondergewicht wordt berekend door het bepalen van de Body Mass Index, de BMI. Dat kan bijvoorbeeld door op www.voedingscentrum.nl/bmi de leeftijd, lengte en gewicht in te vullen. Vanaf 70 jaar gelden globaal de volgende BMI-grenzen: tussen de 22 en 28 een

gezond gewicht, bij een BMI van 28-30 te zwaar en boven de 30: obesitas. Alarmsignalen voor een te laag gewicht zijn:

- een BMI onder de 22
- een gewichtsverlies van meer dan 10 % in de afgelopen 6 maanden
- een gewichtsverlies van meer dan 5 % in een maand
- een gewichtsverlies tussen 5 en 10 % in het afgelopen half jaar of als iemand drie dagen nauwelijks gegeten heeft.

Dit laatste betekent dat mensen met overgewicht ook ondervoed kunnen raken.

Nieuwe Schijf van Vijf

Het voedingscentrum adviseert meer groente en minder vlees. Mensen moeten eten uit vijf vakken van de nieuwe Schijf van Vijf: groente en fruit; smeerbare vetten en bak- en braadproducten; vis, vlees, peulvruchten, ei, zuivel en noten; brood, graanproducten en aardappelen; dranken. Volop groente en fruit – minstens 250 gram per dag verlaagt het risico op hart- en vaatziekten, darmkanker en diabetes type 2. (groene plaatje)

Vooraf volkoren – dit verkleint het risico op hart- en vaatziekten, darmkanker en diabetes type 2. (oranje plaatje) Meer plantaardig en minder vlees is goed voor jou en voor het milieu. Je kunt variëren met vis, peulvruchten, vlees, noten en ei. (roze plaatje)

Zachte en vloeibare vetten – onverzadigd vet is goed voor je bloedvaten; denk aan olie en halvarine. (gele plaatje) Dorstlessers zonder suiker – water, koffie en thee. (blauwe plaatje) Door te eten volgens deze Schijf van Vijf is er de meeste gezondheidswinst te behalen.

Drinken en eiwitten

Onder voldoende drinken wordt verstaan 1,5 tot 2 liter per dag afhankelijk van de weersomstandigheden en het transpireren. Vaak onderschatten ouderen het belang van voldoende eiwitinname. Veel van het eiwit wordt uit zuivelproducten gehaald zoals uit kaas en yoghurt. Het dagelijks advies voor ouderen is meer dan een gram per kg lichaamsgewicht. Uit onderzoek blijkt dat ruim de helft van de thuiswonende ouderen onder de aanbeveling zit. Op internet is een korte vragenlijst te vinden om uit te zoeken hoe zit het met de eigen eiwitinname (www.proteinscreener.nl). Het is verstandig om bij te weinig eiwit in de voeding de hulp van een diëtiste in te schakelen voor advies.

Vitamine D

De productie van vitamine D is afhankelijk van het blootstellen van de huid aan zonlicht. In een donkere en oudere huid wordt minder vitamine D aangemaakt. Het lichaam heeft het wel nodig voor stevige botten en tanden. Een tekort kan leiden tot botontkalking (osteoporose), een verminderde weerstand en zwakkere spieren.

Ouderen die te weinig vitamine D binnen krijgen, hebben vaker moeite met routinehandelingen zoals opstaan uit een stoel en traplopen. Dagelijks wordt 20 microgram aanbevolen in een tablet of capsule.

Diëtiste

U kunt zelf goed op gewicht en gezond blijven door aan de conditie te werken en dagelijks voldoende te bewegen. Maak er een gewoonte van om iedere maand op de weegschaal te staan en uw gewicht bij te houden.

Valt u te veel af, vraag dan bij de huisarts naar een diëtiste in de buurt. Zij neemt met u de eetgewoontes door en geeft een dieetadvies op maat. Denk dan aan meer eiwit in de voeding of energieverrijkte producten.

Goed voor de eetlust

Een mooi gedekte tafel, sfeerverlichting en goed gezelschap kunnen aan de gezelligheid bijdragen, waardoor het eten beter smaakt. Een maaltijd thuis laten bezorgen kan ook. Tafeltje Dekje is daarvan de bekendste. Bij voldoende digitale vaardigheden zijn bij online bestellingen keuzes genoeg.

Buiten de deur eten

Bij Resto van Harte bijvoorbeeld. Tegen de prijs van 5 euro wordt een gezonde driegangen menu gekookt met inzet van vrijwilligers. Elkaar ontmoeten, gezamenlijk eten en nieuwe contacten leggen versterkt de binding met de buurt en is een recept tegen eenzaamheid.

Niet alleen ouderen welkom

Er zijn twee Resto's in Amsterdam-Oost: in Plaza-Oost, voorheen Grand-Café Genieten, op de dinsdagen in het stadsdeelkantoor en op de donderdag bij de Archipel. Beide worden goed bezocht. www.reserveren.restovanharte.nl. Telefonisch reserveren kan op werkdagen tot 12.30 op 0900 - 900 3030. Als gevolg van corona zijn maaltijdvoorzieningen en het uitdelen van voedselpakketten voor een aantal mensen de enige manier om nog iets te eten te hebben. In de volgende Dwars komen we op de maaltijdvoorziening terug om de laatste ontwikkelingen te volgen. #

Annette Wiese, wiesegca@gmail.com,
Tunny Jongejan, t.jongejan@chello.nl,
Els Nicolas, enicolan@xs4all.nl

Dynamo

Welzijnsorganisatie Dynamo in Amsterdam stimuleert en ondersteunt bewoners om actief mee te doen aan de samenleving. Zoals: vrijwilligerswerk, activiteiten in de buurt, mantelzorgondersteuning, hulp via buurtteam, activiteiten om talent te ontwikkelen, activiteiten om te leren. Zodat niemand aan de kant hoeft te staan.

www.dynamo-amsterdam.nl
www.dynamojeugd.nl

telefoon 020 - 46 09 300
info@dynamo-amsterdam.nl

facebook Dynamo beweegt tot meedoen
instagram Dynamo beweegt tot meedoen

www.postoost.nl voor opstap naar werk, vrijwilligerswerk en activiteiten

Hulp nodig?

Heeft u vragen over geld, zorg, meedoen, wonen, gezondheid, werk en/of veiligheid? Medewerkers van Buurtteam Amsterdam staan voor u klaar.
www.buurtteamamsterdam.nl
telefoon 020 46 20 300
info@buurtteamamsterdam-oost.nl

Voor Elkaar in Oost

Voor praktische hulp of een luisterend oor.
telefoon 020 - 46 09 300
www.dynamoamsterdam.nl/voor-elkaar-in-oost

IJtopia is vertrouwd én vet

Sophie Al, jongerenwerker: 'Bij IJtopia en onze andere Dynamo jongeren-centra in Oost kunnen jongeren altijd terecht, ze kunnen er zichzelf zijn.'

Jongerenwerker Sophie Al

'Ik werk al zes jaar bij IJtopia, mijn collega Hamid acht jaar. In die tijd hebben we een band opgebouwd met de jongeren uit de buurt. We zijn een onderdeel van hun leven geworden en ze weten ons te vinden. Ze kunnen na school altijd binnenwandelen. Soms eventjes, soms blijven ze de hele middag omdat het zo gezellig is. Een praatje maken, chillen met vrienden en vriendinnen, samen huiswerk maken of koken.'

'Maar ook als ze ergens mee zitten of advies nodig hebben. Zowel de meiden als de jongens vinden het leuk om samen workshops te doen, maar ze kunnen er ook ge-

woon spelen op de playstation. Waar het om gaat is dat ze weten dat IJtopia er voor ze is, dat het hun plek is. We proberen in onze activiteiten vaak net iets anders aan te bieden. We helpen ze bij het ontdekken van hun talenten en willen ze graag iets nieuws laten beleven. Dj-workshops, een spookhuis met Halloween, de Chrisco, de jaarlijkse disco voor de kerstvakantie. En afgelopen zomer hebben we een summer party georganiseerd met een silent disco. Ook organiseren we theaterworkshops.

Bij het jongerenwerk van Dynamo kun je echt vette dingen doen; in de vakantie klimmen in het Amsterdamse

Bos, naar een pretpark, dat onthouden ze daarna. Dit jaar hebben we bij Midzomer Mokum een race simulator ingehuurd, konden jongeren meedoen aan een graffiti workshop en een smoothie fiets waarop ze hun eigen smoothie konden maken.

Naast onvergetelijke herinneringen geven we de jongeren vaardigheden mee waar ze wat aan hebben in hun leven. We zijn een vertrouwde en veilige plek in de buurt voor ze.' #

In Oost zijn er veel plekken waar je als jongere terecht kunt. Kijk op www.dynamojongeren.nl

Buurtteam is er voor u

Heeft u een vraag over zorg, geld, wonen, gezondheid, ontmoeten, veiligheid of werk?

Stephanie Dasburg van Buurtteam IJburg: 'We zijn er voor verschillende vragen van bewoners en we doen wat nodig is.'

'Als een bewoner niet naar ons toe kan komen, komen wij naar de bewoner toe. Ook beantwoorden wij via onze aanmeldienst vragen van Amsterdammers.'

Stephanie Dasburg

IJburg is een leuk gebied om in te werken: veel nieuwe woningen en diversiteit aan hulpvragen. Van huisuitzettingen tot fondsaanvragen of Amsterdammers met een beperking die extra ondersteuning nodig hebben, bijvoorbeeld door een persoonsgebonden budget.'

Beter gevoel

'Soms is er meer aan de hand dan alleen schulden. We analyseren dan de problemen in het verleden, hoe het nu gaat en waar iemand naartoe wil werken. Mensen kunnen vaak meer dan ze zelf denken. Als ze met een beter gevoel weggaan, dan voel ik mij tevreden. Soms helpt het al om gewoon naar iemands verhaal te luisteren.'

Laagdrempelig

'We hebben afspraakmogelijkheden van Buurtteams in heel Oost van maandag t/m vrijdag, en vooral in deze tijd zijn we zichtbaar en blijven we laagdrempelig.' #

Bel 020 - 46 20 300, een afspraak is dan snel gemaakt!
www.buurtteamamsterdam.nl/oost

Warm welkom in buurtkamer

Mildred Zaalman is gastvrouw bij de buurtkamer Zeeburgereiland. In de buurtkamer heet ze de bezoekers een warm welkom en schenkt ze haar gasten koffie en thee.

'Het sociale zit erin'

'Ik kom hier 's ochtends en ik kijk of alles netjes is. Ik zet koffie, zet de kopjes en glazen klaar. En dan langzamerhand komen de bezoekers binnen en bied ik ze koffie of thee aan. Ik praat met ze, ik ben nogal een kletskaus. (Lacht) Ik ben verpleegkundige geweest, het sociale zit erin. We praten over van alles en nog wat. Als iemand een gesprek aanknoopt, dan sluit ik me aan bij die persoon.' 'Ik kom hier altijd met plezier naartoe, het werken met mensen vind ik fijn en gezellig. Je hoort van alles. Soms voel ik me net een maatschappelijk werker. Er is hier veel ontspanning en humor.'

Bezoeker Jelle van Liempt

Vrijwilliger Mildred Zaalman

Ik knap er zelf ook van op om hier te zijn en te komen. Als je je eenzaam voelt, je bent werkloos geworden of je hebt te veel vrije tijd, ga vrijwilligerswerk doen. Ik kan het iedereen absoluut aanraden.'

Sociaal kapitaal

Jelle van Liempt komt regelmatig naar de koffie inloop van de buurtkamer IJburg. 'Koffie is mijn leven, geen gezeur, gewoon elke dag een bakkie pleur. Ik kom, want iets

anders heb ik toch niet te doen. Het gaat ook om kapitaal, de meeste mensen denken bij kapitaal alleen maar aan geld en zo, maar vaak wordt sociaal kapitaal dan vergeten, terwijl het eigenlijk veel belangrijker en waardevoller is! Daarnaast: ik drink mijn koffie zoals mijn favoriete vrouw: sterk en zoet!' #

Interesse in vrijwilligerswerk?
www.dynamo-amsterdam.nl/opzoek-naar-vrijwilligerswerk

Dwars door het recht

Het Juridisch Spreekuur (HJS) van de Hogeschool van Amsterdam (HvA) behandelt in deze rubriek actualiteiten die met het recht te maken hebben.

Uw privacy en datalekken

Tekst: HJS-coördinatoren Lilian Stuger-Kembel en Menno Kluft

U heeft een drukke dag achter de rug en verstuurt nog snel een vertrouwelijk e-mailbericht. Op weg naar huis wordt uw mobiele telefoon van het werk in de tram gestolen. Alsof dat niet erg genoeg is blijkt de volgende werkdag dat u het e-mailbericht heeft verzonden naar de verkeerde persoon, namelijk iemand met dezelfde achternaam en voorletter.

Dit voorbeeld bevat twee mogelijke datalekken. Ten eerste de verkeerd verzonden mail met vertrouwelijke informatie, ten tweede de gestolen mobiele telefoon die privacy-gevoelige informatie bevat. Of deze datalekken gemeld moet worden aan de Autoriteit Persoonsgegevens is afhankelijk van de mogelijke impact van het datalek op de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.

Persoonsgegevens

Tegenwoordig zijn thuiswerken, online werken en/of volgen van digitale cursussen niet meer weg te denken. Daarom is er een Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) op 25 mei 2018 in werking getreden.

foto: freepik.com

Organisaties (overheden en bedrijven) dienen te voldoen aan de eisen die in deze verordening worden gesteld aan de verwerking van persoonsgegevens. Er is sprake van persoonsgegevens als men een persoon – zonder al te veel moeite te hoeven doen – kan identificeren aan de hand van bepaalde gebruikte/gepubliceerde en/of voorhanden zijnde gegevens. Dit betreft bijvoorbeeld de naam, het e-mailadres of een foto of film

waarop iemand herkenbaar in beeld is.

Meldplicht datalekken aan Autoriteit Persoonsgegevens

Al eerder, namelijk op 1 januari 2016 is de Meldplicht datalekken in werking getreden. Deze meldplicht houdt in dat organisaties direct een melding moeten doen bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) zodra zij een datalek hebben. Daarnaast dient – onder bepaalde omstandigheden – het datalek ook gemeld te worden aan de betrokkene(n), dat is de persoon of zijn de personen van wie de persoonsgegevens gelekt zijn. De AP publiceert jaarlijks een lijst met een overzicht van het aantal datalekken.

Datalek is inbreuk

De term ‘datalek’ komt niet voor in de wet. In de plaats daarvan heeft de verordening het over een ‘inbreuk in verband met persoonsgegevens’. Bij een datalek gaat het om toegang tot of vernietiging, wijziging of vrijkomen van persoonsgegevens bij een organisatie, zonder dat dit de bedoeling is van deze organisatie.

Waar(mee) kunnen wij u helpen?

Medewerkers van HJS staan voor u klaar om al uw vragen over de AVG, de AP en datalekken, maar ook met betrekking tot belastingen, juridische - en sociaal-maatschappelijke kwesties te beantwoorden. Als wij u vraag niet kunnen beantwoorden, of als u dient te gaan procederen, dan verwijzen wij u door naar een van onze samenwerkingspartners.

U kunt terecht bij:
De Buurtcampus Oost
Linnaeusstraat 44
1092 CL Amsterdam

(in de vestiging van de OBA)
HJS-spreekuurtijden:
elke woensdag van 09.30 tot 12.30 uur
telefoon: 020 - 233 97 59

De Hoofdlocatie van HJS
Muller-Lulofshuis (MLH)
ruimte 02A08
Wibautstraat 5A
1091 GH Amsterdam
ma. t/m do. van 9.00-17.00 uur
telefoon: 06 - 211 588 82
e-mail: hjs@hva.nl
twitter: @hva-hjs
instagram: hva_hjs
website : [#](http://www.hva.nl/hjs)

De OBA-aangiftedagen komen er weer aan!

Vanaf begin maart tot en met april 2022 helpen studenten van de HvA weer bewoners met het doen van belastingaangifte (IB) op een aantal vestigingen van de OBA. Informatie over wie en hoe men zich daarvoor kan aanmelden vindt u onder andere op de website van de OBA.

Team OOST

Huren in 2022

Ook dit jaar veranderen de wetten en regels voor huurders. Hieronder de belangrijkste wijzigingen:

→ De liberalisatiegrens gaat omhoog naar € 763,47. Woningen die bij aanvang van de huur een kale huurprijs hadden onder de toenmalige liberalisatiegrens zijn sociale huurwoningen. Ook voor woningen met een particuliere verhuurder.

→ Tot 1 juli zijn de huren van sociale huurwoningen bevroren. Daarna is er wel weer een huurverhoging mogelijk. De percentages van dit jaar zijn nog niet bekend. Wel bekend is dat huurders die minder dan € 300 kale huur per maand betalen een huurverhoging van € 25 kunnen krijgen. Huurders van een sociale huurwoning met een hoog middeninkomen (alleenwonenden vanaf € 47.077, meerpersoonshuishoudens vanaf € 54.196 bruto per jaar) kunnen straks een huurverhoging van € 50 krijgen. Hoge inkomens kunnen een huurverhoging krijgen van

€ 100 (alleenwonenden met een inkomen vanaf € 55.500, meerpersoonshuishoudens vanaf € 74.000). Deze regels vervangen de gebruikelijke methode van een hoger huurverhogingspercentage voor hogere inkomens.

→ Huurders van vrije sectorwoningen (geliberaliseerde woningen) kunnen dit jaar een huurverhoging krijgen van maximaal 3,3%.

→ Het woningwaarderingssysteem gaat veranderen doordat de WOZ-waarde van de woning in bepaalde gevallen minder zwaar mee gaat tellen, wat soms voor een lagere maximale huurprijs kan zorgen. Vooral huurders van sociale huurwoningen van particuliere verhuurders kunnen hiermee te maken krijgen. De wijziging gaat naar verwachting dit voorjaar in. Hou de communicatie over dit onderwerp in de gaten als u tegen die tijd wilt

kijken of u voor huurverlaging in aanmerking komt!

→ De inkomensgrenzen voor de toewijzing van sociale huurwoningen wijzigen. Er gaat onderscheid gemaakt worden tussen één- en meerpersoonshuishoudens. Dit jaar gelden landelijk de volgende grenzen: € 40.765 voor eenpersoonshuishoudens en € 45.014 voor meerpersoonshuishoudens (Deze grenzen gelden dus alleen bij het tekenen van een nieuw contract). Gelukkig voor eenpersoonshuishoudens laat Amsterdam deze wijziging echter op een later moment ingaan. In 2022 geldt voor een alleenstaande nog dezelfde grens als voor een

meerpersoonshuishouden van € 45.014. Op deze manier kan een alleenstaande met een hoger inkomen (tussen de € 40.765 en € 45.014) in 2022 nog zijn wachttijd gebruiken om op een woning in de Stadsregio Amsterdam te reageren.

→ Er verandert het één en ander in de inkomens- en vermogens-grenzen voor huurtoeslag. Kijk hiervoor op www.belastingdienst.nl/toeslagen.

→ De Wet Eenmalige huurverlaging voor huurders met een lager inkomen komt te vervallen. Hiervoor in de plaats komt maatwerk voor corporatiehuurders van sociale huurwoningen.

→ Woningcorporaties kunnen meerderjarige inwonende kinderen tot en met 27 jaar na het overlijden van hun ouder(s) nu een tijdelijk huurcontract van maximaal twee jaar aanbieden. Ook zijn er in een gedragscode voor verhuurders afspraken gemaakt over hoe zij deze jongvolwassenen kunnen helpen met huisvesting en maatschappelijke ondersteuning. #

Als u vragen heeft over deze of andere regelingen of behoefte heeft aan ondersteuning of advies, neem dan contact op met !WOON. Wij zijn te bereiken via 020 - 523 150 of oost@woon-info.nl

Cursussen voor eigenaar-bewoners

!WOON geeft ook informatie en advies aan eigenaar-bewoners in een VvE. Natuurlijk kunt u bij ons terecht met individuele vragen, maar wij organiseren ook regelmatig cursussen en webinars.

De onderwerpen lopen uiteen van ‘Bestuur & Beheer’, ‘Verhuur aan toeristen’, ‘Financiën’, ‘Verhuur van kamers’, ‘Wijzigen van de splitsings-

akte’, ‘Aardgasvrij’, ‘Groen onderhoudsplan’ tot ‘Huishoudelijk reglement’. Zodra dat weer mogelijk is wordt een deel van de cursussen ook op locatie ge-

geven. Op onze website onder het kopje ‘agenda’ kunt u zien welke cursussen/webinars precies wanneer zijn en wat u ervan kunt verwachten (www.wooninfo.nl/agenda/categorie/vve-cursussen/). Aanmelden via deze link is nodig maar alle cursussen en webinars zijn gratis. #

Mantelzorg Markant

Markant biedt verschillende gratis cursussen en bijeenkomsten aan voor mantelzorgers. Van de zorg de baas blijven, omgaan met tijd tot aan financiële mogelijkheden voor meer lucht. Ook in februari kunnen mantelzorgers meedoen aan gratis trainingen en bijeenkomsten.

Maandag 7 februari van 15.00 tot 17.00 uur is er de training Omgaan met tijd in NoLimit, Geldershoofd 80. Houd meer tijd over, ervaar minder stress en zorg dat u zich meer uitgerust voelt.

Woensdag 16 februari van 10.00 tot 11.30 uur is er via zoom een online bijeenkomst voor ouders: ‘Opgroeien met zorg of ziekte in het gezin’. Georganiseerd in samenwerking met Ouder- en Kindteams Amsterdam.

Woensdag 16 februari van 14.00 tot 15.30 uur is er een bijeenkomst ‘Levend verlies bij mantelzorg’ bij Markant, Zwanenburgwal 206 (3e verd.).

Donderdag 24 februari van 14.00 tot 15.30 uur is er via zoom een online voorlichting ‘Financiële mogelijkheden’. Over aanspraak op een aantal vergoedingen of regelingen en over een persoonsgebonden budget (pgb). #

Kijk voor actuele data in de agenda op www.markant.org en meld u aan.

Wilt u een nieuwsbrief mantelzorgers ontvangen? Meldt u zich dan aan voor MantelzorgNieuws via www.markant.org. Wit u vrijwilliger worden? Kijk voor meer informatie op www.markant.org of neem contact op met Markant via 020 886 88 00 of mail naar info@markant.org

Huurtoeslag

Tekst: Maria Zeestraten

Achterop de folder van een Amsterdamse woningbouwvereniging over ‘huuraanpassing’ kon u het volgende lezen over de huurtoeslag en inkomensdaling:

Let op! Geef de nieuwe huurprijs zelf door op Belastingdienst.nl/toeslagen.

Ontvangt u huurtoeslag? Het kan zijn dat de hoogte van de huurtoeslag verandert als gevolg van uw nieuwe huurprijs. U moet de nieuwe huurprijs zelf doorgeven aan de Belastingdienst (Toeslagen). Daarvoor heeft u de brief nodig met het huurverhogingsvoorstel, waarin uw nieuwe huurprijs staat. Bewaar deze brief daarom goed.

Twijfelt u of uw huurtoeslag wel klopt? Dan adviseer ik u om naar het buurtteamsprek uur te gaan.

Wat moet u meenemen:

- Uw digid om in te kunnen loggen bij de belastingdienst / toeslagen.
- De huurverhogingsbrieven vanaf 2016.
- Indien uw huurverhoging niet is door gegeven, kunt u verzoeken tot herziening aanvragen vanaf 1 januari 2017. #

DAVID ELDERS
begravenis & crematie

kleinschalig rouwcentrum
 persoonlijke uitvaartverzorging

020 6252201
 dag en nacht

Kruislaan 235 Amsterdam
www.uitvaartcentrumelders.nl

WOON
 thuis in de stad

Energie besparen?
 Dubbelglas?

Gratis advies en hulp

www.wooninfo.nl/energie
 020 5230 130

NedLes
 Nederlands voor anderstaligen
 Dutch for Internationals

Would you like to learn Dutch or improve your Dutch?
 You're welcome at **NedLes**! We offer courses at all levels.

- flexible
- small groups
- dedicated teachers

Please check our website, mail us or call us for an appointment,
 or just pass by our school at the
 Derde Oosterparkstraat 271, 1092 EA Amsterdam
www.nedles.nl ▪ info@nedles.nl ▪ 020 8460011

Uw Amsterdamse makelaar met kennis van zaken en al meer dan 20 jaar een betrouwbare specialist in het hart van Oost-Watergraafsmeer!

ÚW BUURTMAKELAAR!

DE HEREN VAN SNOEK
 MAKELAARDIJ

VBO 1 MAKELAAR
020 46 30 100

deherenvansnoek.nl ▲ Linnaeuskade 6 ▲ 1098 BC Amsterdam

Ekodis
Natuurvoeding

UW BIOLOGISCHE
 BUURTSUPER IN OOST!
 BEUKENPLEIN 73

SINDS 1983
WWW.EKODIS.NL

Exclusief: Winnie is het luidst spinnende poesje ooit

Bij ons op het platteland in Frankrijk is dit het seizoen van de jonge poesjes. Er zijn hier overal zwervkatten die de laatste maanden kleintjes hebben gekregen en daar gaat erg veel bij mis. Wij hebben zelf twee kleine poesjes uit een natte struik gehaald en geadopteerd.

**De kleintjes
waren koud en ziek
en nat maar lijken
het te gaan halen.**

Eentje is zelfs het brutaalste poesje dat we ooit ontmoet hebben. Het is een grijs cypertje met streepjes. Ze springt bovenop Mabelle, onze wiebelpoes, en die valt dan meteen om. Het is een grijze tornado. En ze springt heel hoog om opgegooide propjes uit de lucht te vangen. En ze imiteert een vogeltje met haar stem. En ze slaapt in mijn nek.

En ze is de luidste spinner van onze vijf poezen. Waarom spinnen poezen eigenlijk?

Het gewone antwoord is dat ze spinnen als ze tevreden zijn. In werkelijkheid is het veel

ingewikkelder. Ook poezen die gestresst zijn spinnen. Zelfs poezen die sterven spinnen soms en dat doen ze niet omdat ze op dat moment zo ontzettend gelukkig zijn.

Je hebt de indruk dat dat spinnen vanzelf gaat en dat een kat er eigenlijk niets voor doet.

Ook dat is niet zo. Het gaat niet automatisch. Pasgeboren katjes leren spinnen van hun moeder. Het is een soort communicatie. In het wild worden ze vaak geboren in een donker hol, net als konijntjes. In het donker horen ze elkaar spinnen en het geluid is zo zacht dat roofdieren buiten het hol er niets van merken. De moeder schuift de pasgeboren spinnende katjes met een poot tegen zich aan zodat ze kunnen drinken.

Een rustig momentje, wedstrijdje spinnen tussen Winnie en Domino

Wat voor uitwerking heeft spinnen?

Wetenschappers hebben ontdekt dat het geluid van spinnen een bepaalde uitwerking heeft. Hele harde, schrille geluiden zoals een kettingzaag werken op je zenuwen. Je wordt er onrustig van. Spinnen heeft het tegenovergestelde effect. Je wordt er rustig en ontspannen van. De babypoesejes en de moeder worden rustiger van elkaars gespin. En rustige, ontspannen poesejes hebben een betere kans te overleven dat trillende zenuwachtige poesejes.

Spinnende poezen voelen zich beter

Maar het gaat nog verder. Wetenschappers hebben ook ontdekt dat zachte, brommende geluiden zoals spinnen een helende werking hebben op botbreuken en spierletsel en zelfs op vleeswonden. Anders gezegd: een spinnende poes met een verstuipte poot is eerder beter dan een niet-spinnende poes met een verstuipte poot. En een spinnende poes met een nare, bloederige wond is eerder weer op de been dan een niet-spinnende poes. Vreemd, hè? Maar het is echt zo. Nu begrijp je waarschijnlijk ook waarom gestresste en zelfs stervende poezen spinnen: het is een manier om zich een beetje beter te voelen, om minder pijn te hebben, om de ellende beter te verdragen.

$$= \wedge_{i=1}^n \wedge_{j=1}^n = \int$$

Katten zijn goed voor de gezondheid

Katten zijn zelfs goed voor onze eigen gezondheid. Uit een studie hierover blijkt dat mensen met katten 40% minder kans hebben op een hartinfarct. En van het aaien van katten krijg je een lagere bloeddruk, en ook dat is een stuk gezonder.

MaBelle en Domino kijken naar de grijze tornado

Ron de Zeeuw schrijft. Connie Dekker maakt de pagina en tekent Stinks. MaBelle behandelt de post. Foto's poezen Connie. Lees onze stukjes terug op www.dierenkrant-online.nl

Hoe hard spint jouw poes op de schaal van 10? Schrijf lieve.mabelle@gmail.com

Spincapaciteiten op de schaal van 10

Ken jij alle dieren bij naam? De nieuwe poesjes heten Winnie en Domino